

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 6
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor, Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje, Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi ori pošt. ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga št. 105.241
78 180 Wien št. 105.241

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65

Rokopisi se ne vračajo

Slovaška se je odcepila od Češke

Češkoslovaške republike ni več — Tudi Podkarpatska Rusija je proglašila svojo neodvisnost — Prezident Hacha pri Hitlerju

Po povratku dr. Tisa iz Berlina je slovaški parlament včeraj opoldne proglasil odcepitev od češke in Moravske Nova država je zaprosila Nemčijo za pokroviteljstvo — Brezpredmeten madžarski ultimat Pragi

Bratislava, 14. marca. br. Msgr. dr. Tiso je snoči iz Berlina, kjer se je bil sestal s kancelarjem Hitlerjem in drugimi vodilnimi nemškimi državniki, telefonično zahteval od ministrskega predsednika Sidorja, naj za danes dopoldne ob 10. skliče sejo slovaškega deželnega zbora. Sidor je takoj stopil v telefonični stik s praško vlado in s prezidentom republike dr. Hacho. Dobil je končno prezidentov pristane na sklicanje slovaškega parlamenta.

Dr. Tiso se je ponoči vrnil iz Berlina na Dunaj. Pred svojim odhodom je imel še drugi sestanek z zunanjim ministrom Ribbentropom. V spremstvu bivšega ministra Durčanskega se je davi ob 8. z avtomobilom pripeljal z Dunaja v Bratislavo. Imel je najprej dolgo konferenco z dosedanjim predsednikom vlade Sidorjem, nato pa s profesorjem Tuko in bivšim šefom propagande Machom, ki sta voditelja nepomirljivih separatistov.

Po teh razgovorih se je sestala slovaška vlada k oficialni seji, na katero so bili povabljeni tudi nekateri drugi vodilni člani Hlinkove stranke. Dr. Tiso je na seji obširno poročal o svojih razgovorih v Berlinu in stavil svoje predloge za odločitve, ki naj jih spremlja slovaški parlament.

Proglasitev slovaške neodvisnosti

Parlament se je sestel ob 10. Seja je bila takoj v začetku proglašena za tajno. Poslovanje je bilo močno zastraženo po Hlinkovi gardi, ki ni pustila nikogar ne notri ne ven.

Seja je trajala nad 3 ure. Ob 13.30 je novi propagandni minister Mach objavil po radiu, da je parlament sklenil odcepitev Slovaške od Češke in Moravske ter ustanovitev popolnoma neodvisne slovaške države. Obenem je sporočil začasno ustavo, ki vsebuje pet členov in slovesno proglašala samostojnost in neodvisnost Slovaške. Do definitivne ustave bo vsa državna oblast v rokah predsednika vlade.

Istočasno je bila objavljena nova slovaška vlada. Predsednik vlade je zopet msgr. dr. Tiso, ki je obenem začasni predsednik slovaške republike. Dosedanji pordnevni predsednik vlade Sidor je v novi vladi notranji minister, znani prof. Tuka je podpredsednik vlade, Mach pa minister za propagando.

Zahvala in prošnja Hitlerju

Predsednik dr. Tiso je takoj po seji parlamenta poslal brzojavko kancelarju Hitlerju. V njej se mu zahvaljuje za podporo slovaškemu narodu ter prosi Nemčijo, naj ostane zaščitnica svobodne slovaške države in naj ji nudi vsa pomoč.

Slovaški parlament se bo zopet zbral v nekaj 14 dneh ter bo takrat izvolil definitivnega poglavarja nove države.

Berlin, 14. marca. AA. (Havas) Predsednik nove slovaške vlade Tiso je poslal Hitlerju brzojavko s sporočilom, da je Slovaška proglašila svojo neodvisnost. V isti brzojavki prosi Tiso za varstvo Nemčije.

Prva vlada slovaške republike

Bratislava, 14. marca. AA. (Havas). Nova slovaška vlada je takole sestavljena: predsednik vlade dr. Jože Tiso; podpredsednik dr. Tuka; notranji minister in minister za socialno politiko Karel Sidor; zunanji minister Durčanský; finančni minister Pružinský; gospodarski minister Madrički; vojni minister Čajloš (?); prosvetni minister Sivák; pravosodni minister Fritz; prometni minister Stano; šef propagande Mach. Predsednik parlamenta ostane Martin Sokol.

Začasna ustava

Bratislava, 14. marca. AA. (ČTK) Slovaški parlament je izglasoval danes tale zakon o neodvisnosti slovaške države. Čl. 1. Slovaška pokrajina se proglašaja za neodvisno slovaško državo. Slovaški pokrajinski zbor se pretvori v zakonodajni zbor slovaške države.

Čl. 2. Do objave ustave slovaške države je vsa izvršilna oblast v rokah vlade, ki jo imenuje parlament.

Čl. 3. Vsi zakoni, ukazi in ostali ukrepi ostanejo v veljavi s spremembami, ki izhajajo iz duha o neodvisnosti slovaške države.

Čl. 4. Vlada se pooblašča, da ukrene vse potrebno za ohranitev reda in varnosti državnih interesov.

Čl. 5. Ta zakon stopi v veljavo z današnjim dnem, vlada pa ima nalogo, da ga izvrši.

Tri državice

Praga, 14. marca. h. Češkoslovaška republika se je odcepitvijo Slovaške in s prekinitvijo zveze s Podkarpatsko Rusijo razpadla v tri samostojne države. Nova Slovaška šteje v svojih sedanjih mejah 2.450.000 prebivalcev. Od tega je 1.960.000 Slovakov, 80.000 Čehov, ostali so Madžari in Nemci. Država meri 38.450 kvadratnih kilometrov.

Češki državi ostane ozemlje 49.360 kvadratnih kilometrov s 6.800.000 prebivalcev, med temi 236.000 Nemcev.

Podkarpatska Ukrajina ima 11.000 kvadratnih kilometrov s 502.000 prebivalci.

Nemško vojaštvo na slovaško mejo

London, 14. marca. AA. Reuter poroča z Dunaja, da je bil danes dopoldne na Dunaju promet skoraj popolnoma ukinjen, ker koraka po ulicah vojaštvo in popolni vojaški opremljeni proti slovaški meji. Na vprašanje Reuterjevega dopisnika, ali gre za zasedbo Slovaške, je dobil odgovor od neke osebe iz pristojnih krogov, da bi eventualno nemške čete mogle zasedati Slovaško.

Dunaj, 14. marca. AA. Reuter. Danes so krožile razne protislovne vesti iz uradnih virov glede gibanja nemških čet proti Slo-

vaški. Ob 17. so v pisarni gauleiterja Bürckla priznali, da so manjši oddelki nemških čet prispeili v Bratislavo. Uro pozneje so v pisarni Bürckla te vesti ovrgli. Tedaj je bilo rečeno, da nemške čete niso prekorale slovaške meje, ker se Slovaška smatra za suvereno državo.

Nemci zasedli Moravsko Ostravo

Praga, 14. marca. AA. (Reuter) V čeških uradnih krogih izjavljajo, da so nemške čete zavezele Moravsko Ostravo.

Moravska Ostrava, 14. marca. AA. Havas. ČTK poroča, da so inozemske radiopostaje danes opoldne objavile, da je bilo nekaj nemških državljanov aretiranih v Opavi in da so nekateri nemške učitelje o priliki aretacije tudi pretepli. Dalje so trdili, da je skupina židov v Vitkovcih odšla proti nemški meji ter vzklikala proti Nemcem. Dopisništvo agencije ČTK v Moravski Ostravi ugotavlja na podlagi uradnih poročil, da v Moravski Ostravi ni bil aretiran niti en Nemec, da niso nikogar pretepli in da na nemški meji ni bilo nobenih demonstracij. Zato so omenjena poročila čisto brez podlage.

Madžarske čete vdrle na Slovaško?

Bratislava, 14. marca. AA. (DNB) Govore, da bodo Madžari proglašili mobilizacijo. Vrše se že priprave za splošno mobilizacijo. Izvedelo se je, da so madžarske neredne čete vkorakale v Slovaško blizu Rudnoka in zavezele strateški kraj Klopčano.

Göring pri Hitlerju

Berlin, 14. marca. AA. Nocoj je maršal Göring prispeil iz San Rema v Berlin in se takoj odpeljal v kancelarsko palačo, kjer ga je sprejel Hitler.

Praga v usodnih urah

Prebivalstvo je mirno in disciplinirano — Češka vlada je neprestano zbrana — Slovaki zahtevajo zase tudi vzhodno polovico Moravske — Zaprte meje

Praga, 14. marca. h. Od sinoči vlada na vsem Češkem in zlasti v Pragi ožrače mrzličnega razburjenja, toda narod je ohranil pri tem na običajno vredno način mir in dostojanstvo. V Pragi se po Prikopih zopet — kakor pred vojno — vrši »bumel« nemških študentov, toda niti do najmanjšega incidenta ne pride. Vsakdo ve, da gre za vse. Od ure do ure se oglašajo radio, ki poziva ljudi k miru in disciplini ter podčrtava, kako je vsak posameznik v teh usodnih trenutkih odgovoren celemu narodu in da je tudi dejanje posameznikov lahko vzrok nedogledne narodne in državne škode.

Od sinoči so zbrani vsi ministri. Razpravljajo ne samo o ukrepih, ki postajajo potrebni radi usodnih dogodkov v republiki sami zaradi odcepitve Slovaške, s katero je avtomatsko presekana tudi zveza s Podkarpatsko Ukrajino, temveč tudi o posledicah novega mednarodnega položaja, v katerega je postavljena Češka. Kar je ostalo od ozemlja češkoslovaške države, pod praško vlado ima sedaj štiri petine svojih mej z Nemčijo, iz česar izhajajo posledice, ki jih noben realen politik spregledati ne more.

Vesti iz Slovaške

V prvih jutranjih urah je češka javnost izvedela, da se nahaja bivši slovaški predsednik vlade dr. Tiso, ki je bil z bivšim ministrom Durčanskim včeraj v Berlinu pri kancelarju Hitlerju, napoti v Bratislavo in da je sklican slovaški »sejm« (parlament) za danes dopoldne k odločilni seji.

Predsednik republike je včeraj na zahtevo dosedanjega predsednika slovaške vlade Sidorja in potem ko je bilo praški vladi sporočeno nemško stališče, podpisal ukaz o sklicanju slovaškega parlamenta. V prvih popoldanskih urah so posebne izdaje praških listov naznanile, da je odcepitev Slovaške od skupne narodne države izvršena stvar in da je predsednik slovaške vlade msgr. dr. Tiso postavil Slovaško pod zaščito Adolfa Hitlerja in zaprosil za njegovo pomoč. S tem se je Slovaška postavila pod pokroviteljstvo Nemčije.

Istočasno so dospele vesti, da se je svoj čas odstavljeni podkarpatski minister Rejav vrnil v Chust in da so madžarske čete pričele prodirati v Podkarpatsko Ukrajino. Te vesti se za enkrat označujejo še kot nepotrjene.

Zahteve generala Gajde

Lahko si je predstavljati, kako je vse to delovalo na narod, ki od lanske jeseni preživlja čase nepopisne duševne in narodne muke. Predsednik republike, ki se je udeleževal posvetovanj, je bil tekom dopoldneva sprejel generala Gajdo, ki mu je izročil zahtevo, naj sedanja vlada takoj odstopi in naj se na Češkem uvede totalitarni režim pod Gajdovim vodstvom. Kakor znano, je Nemčija s svoje strani zahtevala odstop ministra generala Syrovega in notranjega ministra dr. Černega.

Prezident republike in zunanji minister na potu v Berlin

Ob 4. popoldne je ministrski svet sklenil, da se predsednik republike gospod dr. Hacha in zunanji minister dr. Chvalkovsky podata v Berlin in naravnost od kancelarja Hitlerja izvesta, kaj namerava Nemčija v pogledu češke države. Dr. Hacha in Chvalkovsky sta se že dve uri kasneje peljala v Berlin. Ministrski svet je ostal zbran ter čaka z odločilnimi ukrepi do povratka obeh državnikov.

Zaprte slovaške meje

Medtem je slovaška vlada zaprla slovaške meje. Železniški promet med češkimi in slovaškimi ozemljem se sicer vrši, toda vse postaje so zasedene od oddelkov Hlinkovih gard, ki vršijo strogo preiskavo potnikov ter zlasti preprečujejo iznašanje denarja iz Slovaške. Tudi slovaška meja napram bivši Avstriji in Madžarski je zaprta. Vzdolž nemške meje stojijo močni oddelki nemške vojske.

Na Slovaškem samem se je pričela divja propaganda, da so sedanje meje napram Češki krivične in da je treba k slovaški državi priključiti tudi vse moravsko ozemlje do črte nemškega av-

tomobilnega koridorja Vratislava - Dunaj.

Demantirani alarmi

o nemških namerah

Tudi vzdolž češke meje je nemška vojska ojačena in ni izključeno, da je tudi v tem pogledu računati še s kakimi dogodki. V tem oziru se raznašajo po Pragi in po Češkem alarmantne vesti, češ da bodo Nemci zasedli Plzen, Budějovice in cel koridor Vratislava -

Brno - Dunaj. Te vesti se energično demantirajo.

V teh težkih trenutkih, ki jih preživlja čški narod, se njegove misli obračajo nazaj v zgodovino, iz katere trpa narod vero v svojo življenjsko sposobnost.

Spopadi v Plznu?

Berlin, 14. marca. AA. Poročajo o resnih spopadih med Čehi in Nemci na ulicah v Plznu. Nekaj ljudi je bilo ranjenih.

Češko slovo od Slovakov

Uradna češka objava o odcepitvi Slovaške — „Pri Čehih ni nobenega sovraštva do Slovakov“ — „Politične meje ne morejo popolnoma ločiti sester in bratov“

Praga, 14. marca. AA. (ČTK) Praški radio je razglasil vest o proglašitvi neodvisne Slovaške in o sestavi nove slovaške vlade s temle komentarjem:

»Odkar je prišel v veljavo zakon o slovaški avtonomiji, so politične zveze med Češko in slovaško deželo znatno popustile. Imeli smo skupno samo vojaštvo in zunanje zadeve, finančna vprašanja pa so bila skupna le v omejenem obsegu. Kljub temu so se politični zastopniki Slovaške izrekli za novo zrahljanje političnih zvez, ki so nas še družile s Slovaško. Slovaška je krenila na novo pot in po zrelem premisleku sklenila postati neodvisna.

20 let so Čehi vzajemno delali s Slovaki in reči smemo, brez obotavljanja. To dvajsetletno sodelovanje ni bilo Slovaški v škodo; to dokazujejo sedanja zunanjskopolitična slovaških mest in gospodarska povzdiga vseh slovaških krajev. Vse to smo ustvarili z vzajemnim delom in prizadevanjem. Pri tem sodelovanju je tako Čehe kakor Slovaške vodila dobra volja, da vzajemno pripomorejo v blagor skupne države.

Danes ni nič več državnopravnih zvez med Češko in slovaško deželo in v bodoče bomo živeli vsak zase. V trenutku, ko se razstajata dva bratska naroda, lahko od-

ločno potrdimo, da ni v Čehih nobenega sovraštva, ne animoznosti proti Slovakom. Mi od vsega srca želimo slovaškemu narodu, naj bo njegovo bodoče neodvisno življenje dobro in srečno in naj si slovaški narod ustvari življenjske razmere, kakršne ustrezajo slovaškim potrebam.

Očitno je, da se bodo nove razmere zrcalile tudi v spremenjenem položaju našega naroda. Češko državo bodo zdaj čakali mnogi in znatno različnejši problemi, kakor so bili dosedanj. Za našo državo se začne nova doba in morali se bomo lotiti dela v slogi, disciplini in razumnosti. Ohranili bomo prijateljski spomin na naše skupno življenje s Slovaki in skupni državi, v svesti si, da politične meje ne morejo ločiti sester in bratov, ki so toliko let skupaj živeli.

Kar se naših lastnih problemov tiče in življenjskih vprašanj, bomo morali o njih razmišljati brez obotavljanja. Vlada Rudolfa Berana je zaradi tega zasedala ves dopoldan in se popoldne ponovno sestala na sejo, da uredi najnujnejša vprašanja. Vsak dober državljani ima danes dolžnost ohraniti mir in disciplino, kajti samo tako bomo mogli prestati preizkušnje, ki nas čakajo.

Slovaško slovo od Čehov

Dr. Tiso v proglasu na narod ostro napada Čehe, ki jih označuje za smrtne sovražnike Slovakov

Bratislava, 14. marca. AA. (DNB). Ministrski predsednik neodvisne Slovaške dr. Tiso je izdal danes proglas v katerem pravi med drugim:

»Slovaki! V tem tako resnem času se obračamo na vas kot zakoniti zastopniki slovaškega naroda. Obrabamo se na vas in na narode vsega sveta, na narode, ki so svobodni in ki znajo svobodo ceniti. To kar se je zadnje dni odigralo v naši domovini pod pritiskom oborožene češke sile, ne odgovarja človečanskim pravicam in ne odgovarja pravic narodov do življenja. Vsi ti ukrepi so bili podvzeti ravno radi tega, da se odvzame našemu narodu ona svoboda, ki si jo je izvojeval po tolikih žrtvah. Ponovno so nam hoteli vsiliti nekaj, kar ni naše.

Bili smo pripravljeni na številne žrtve, ker smo hoteli, da se sporazumemo s Čehi. Toda vsi naši napori so bili zaman. Politični zastopniki češkega naroda so verovali, da nas bodo mogli prisiliti z raznimi ukrepi h kapitulaciji. Predsednik republike je 10. marca protustavno zamenjal slovaško vlado. Ta akt je bil politično in pravno nesprejemljiv, ker je slovaški zbor 23. februarja izglasoval slovaško zaupnico svoji vladi. Od tedaj so moral nehati vsi odnosi med češkimi in slovaškimi narodom.

Zgodovina bo dokazala, da smo mi ravnali po najboljši vesti, Bog nam je priča,

da smo hoteli samo dobro. Odgovorni predstavniki češkega naroda so odgovorili na našo dobro voljo z nasiljem. Mi nismo nerazpoloženi proti češkemu narodu, toda ta narod je še vedno pod oblastjo ljudi, ki jim preteklost ni nič koristila. Sovražnik našega narodnega življenja je močan, Bog in pravica pa sta še močnejša. V teh težkih dneh naše zgodovine nas vsemogočni ne bo zapustil.

Prisel je dan, da vzamemo v svoje roke usodo svojega naroda, ako zares želimo, da mu pomagamo in ako se res želimo izogniti smrti. Če želimo zagotoviti bodočnost našega naroda moramo narediti konec dosedanjemu skupnemu življenju s Čehi. In mi smo naredili konec temu. Prepričani smo, da smo to storili tudi v samem interesu dobrih odnosov s sosednjim češkim narodom. Vsemogočni je dal vsakemu narodu, da živi tako kakor mu narekujejo lastni interesi, in mi smo postopali v svojem interesu, kakor smo postopali tudi v interesu miru v Srednji Evropi. To kar se je zgodilo, je bilo neobhodno potrebno radi bodočnosti slovaškega naroda, ki ga toliko ljubimo.

Mi zakoniti zastopniki slovaškega naroda proglašamo neodvisnost Slovaške. V proglasu končno dr. Tiso poziva Slovačke, naj hranijo mir in red, naj bodo mirni in zbrani. Proglas se končuje z besedami: »Tako nam Bog pomaga!«

Madžarski ultimat Pragi

Nanaša se na Podkarpatsko Rusijo — Madžarske čete so zasedle 30 podkarpatskih vasi — Budimpešta zahteva odgovor v 12 urah

Budimpešta, 14. marca. AA. (Reuter) Ultimat madžarske vlade praški vladi poteče v sredo 15. marca ob 2. zjutraj. Madžarska vlada v ultimatu zavrača od sebe vsako odgovornost za posledice, ki bi nastale radi odklonitve ali odlašanja praške vlade, da postopa po ultimatu.

Budimpešta, 14. marca. br. Madžarski zunanji minister grof Czaky je danes popoldne malo pred 15. uro sprejel češkoslovaškega poslanika v Budimpešti in mu izročil ultimativno noto za češkoslovaško vlado. V svoji noti ugotavlja madžarska vlada, da se dogodki na češkoslovaškem

v zadnjem času niso razvijali v smislu dunajske razsode niti v duhu zadnjih češkoslovaško-madžarskih sporazumov. Zaradi tega zahteva madžarska vlada:

1. da se osvobodijo vsi na češkoslovaškem internirani madžarski nacionalisti;
2. da se opusti sleherno nadaljnje preganjanje Madžarov in se jim omogoči svobodno delovanje v njihovih organizacijah;
3. da češkoslovaške tovarne orožja nemudoma dobavijo Madžarski vse potrebne za njeno oborožitev;

Dalje na 2. strani

4. da se češke in moravske čete v 24 urah umaknejo iz Podkarpatske Rusije;
5. da se strogo spoštuje madžarska imovina.

V svoji noti je madžarska vlada opozorila na noto ki jo je poslala v Prago konec januarja t. l. in v kateri je protestirala zaradi incidentov na madžarski meji. Tada je odločno izjavila, da bodo madžarske čete v bodoče reagirale ob vsakem takem novem primeru in bodo nadaljevale akcijo do uničenja nasprotnika. Madžarska vlada, zvesta osnovnim načelom svoje politike, ne bo mogla dopustiti da bi se kršila madžarska suverenost.

Tudi Podkarpatska Rusija proglasila neodvisnost

Češke čete so že dobile povelje, da se pripravijo na odhod — Madžarski ultimatum je s proglasitvijo podkarpatske neodvisnosti izgubil svoj pomen

Praga, 14. marca. br. Po vestih iz Chusta je Volušinova vlada danes proglasila samostojnost Podkarpatske Rusije. Obenem je bila dotedanja podkarpatska vlada rekonstruirana. Msgr. Volušin je obdržal predsedstvo, v vlado pa je vstopil tudi bivši minister Revaj, ki se je vrnil iz Nemčije. Takoj po rekonstrukciji je imela vlada sejo, na kateri je Volušin izjavil, da je prenehal ustavni položaj Češkoslovaške in da Podkarpatska Rusija ni več sestavni del dotedanje češkoslovaške države, temveč samostojna država.

S tem se je bistveno spremenil tudi položaj glede madžarske note in je do bil češki general Prhala iz Prage nalog, da naj se dogovori s podkarpatsko vlado o tehnični izvedbi evakuacije čeških čet iz Podkarpatske Rusije.

Objava v Pragi

Praga, 14. marca. br. Nocoj je bilo izdano uradno sporočilo češki javnosti, da je z današnjim dnem prenehala vsaka ustavna in državna pravna zveza med Češko in Podkarpatsko Rusijo.

Madžarski poslanik pri praški vladi je danes izročil češki vladi noto, v kateri zahteva Madžarska, da se češke čete takoj umaknejo iz Podkarpatske Rusije. Bilo mu je odgovorjeno, da je tozadevni sklep že storjen in da so izdane odredbe za povratek čeških čet iz Podkarpatske Rusije.

Tudi Karpatska Rusija prosi nemške zaščite

Berlin, 14. marca. AA. (Havas): Iz Karpatsko-ukrajinsko-berlinskega vira se je izvedelo, da je predsednik karpatsko-ukrajinske vlade Volušin poslal Hitlerju brzojavko s prošnjo za neodvisno karpatsko-ukrajinsko državo. Dalje govore, da je Volušin poslal v Italijo podobno brzojavko s prošnjo za zaščito in sklicevanje se na dunajsko konferenco. Iz istega vira se je zvedelo, da so neodvisnost Karpatske Ukra-

Usodna seja slovaškega parlamenta

Bratislava, 14. marca. AA. (Havas): Neodvisnost Slovaške so danes proglasili slovaški poslanci. Prisotnih je bilo 62 poslancev. Slovaški deželni zbor pa šteje 66 poslancev. Trije poslanci iz Prešova se seje niso udeležili, prav tako tudi ne voditelj slovaških Madžarov grof Esterhay, čeprav se mu v Bratislavi.

V začetku seje je predsednik slovaške vlade Sidor podal ostavko, nato je pa siso poročal o svojem potovanju v Berlin. Povedal je med drugim: V Berlinu so mi izjavili, da češkoslovaški lahko računajo z nemško pomočjo, če bodo spoštovali načelo narodnostnih skupin. Če tega ne bodo storili, ali se bi pa obotavljali, bodo sami nosili odgovornost.

Po krajšem odmoru so glasovali o predlogu: Ali želite neodvisno Slovaško ali ne? Poslanci so glasovali z vstajanjem in so je bil proglašen rezultat glasovanja, so vsi

Uradno poročilo o incidentih na češkem

Praga, 14. marca. AA. ČTK poroča: Po podrobnih preiskavi moremo podati točno sliko o incidentih, ki so se včeraj in danes odigrali v raznih krajih, kje je češko in nemško prebivalstvo pomešano. V ponedeljek je v občini Stonarova blizu Jihlave okoli 600 ljudi iz Stonarova in okoliških občin napadlo orožniško postajo. Orožniška patrila iz Jihlave je množico razgnala in orožniško postajo v Stonarovu rešila. Eden napadalec, po imenu Matejka, je bil ubit, dva pa lažje ranjena. Ranjenih je bilo tudi pet orožnikov, od njih trije težko.

V ponedeljek je v Modricah pri Brnu okoli 1200 nemških mladeničev prekorčilo mejo. V istem kraju je 200 mladeničev nem-

Sprlo vsoga tega madžarska vlada pričakuje, da bo prejela iz Prage v 12 urah odgovor na to svojo noto. V drugačnem primeru mora odkloniti sleherni odgovor na vse posledice, ki bi nujno nastale.

Uro pozneje je bil objavljen uradni komunikat ki pravi, da so češkoslovaške čete na ukrajinsko-madžarski meji izvajale nove incidente, zaradi katerih je bila madžarska vojska prisiljena vdreti preko meje. Komuniste ugotavlja da je bilo večje število češkoslovaških vojakov ujetih. Po tem komunikatu je madžarska vojska iz Mukačeva prodrla 24 km globoko v ukrajinsko ozemlje in zasedla okrog 30 vasí.

jine proglasili na seji vlade, ki so se je udeležili tudi voditelji stranke edinstvi in vojaških organizacij v Karpatski Ukrajini.

Vdor madžarskih čet

London, 14. marca. AA. Reuter poroča: Po poročilih iz verodostojnega vira v Bratislavi so madžarski vojski zasedli okoli 30 vasi v Karpatski Ukrajini.

Berlin, 14. marca. AA. DNB poroča iz Budimpešte: Zvedelo se je, da so madžarske čete zaradi mnogostevilnih incidentov na madžarsko-ukrajinski meji danes prekorčile mejo Karpatske Ukrajine.

Madžarski napad odbit?

Berlin, 14. marca. AA. (Havas): Iz berlinskih karpatsko-ukrajinskih virov se je izvedelo, da je češko vojsko s pomočjo ukrajinskih vojaških organizacij, kakor vse kaže, odbilo napad madžarskih čet, ki so davi vkorakale v Karpatsko Rusijo.

Poljski protest proti neodvisnosti

Pariz, 14. marca. AA. (Stefani): V poljskih parlamentarnih krogih so se razširili glasovi, da je poljska vlada obvestila nemško vlado, da ni za ustanovitve neodvisne karpatsko-ukrajinske države. Poljska je prijateljsko razpoložena in naklonjena madžarski suvereniteti nad to pokrajino. Na ta način bi Poljska in Madžarska dobili skupno mejo.

Poljske čete

Praga, 14. marca. AA. (Stefani): Krojijo vesti, da so poljske čete prekorčile karpatsko-ukrajinsko mejo.

Madžarski poslanik pri Mussoliniju

Rim, 14. marca. c. Ministrski predsednik Mussolini je nocoj sprejel madžarskega poslanika. Govorila sta o vprašanju Karpatske Ukrajine. Madžarska želi, da dobi vsaj tolik del dežele, da bi imela skupno mejo s Poljsko.

poslanci vstali in skupaj zapeli slovaško narodno himno »Hej Slovaki!«.

Takoj nato je nova slovaška vlada prisegla.

Vkorakanje slovaške legije

Bratislava, 14. marca. br. Slovaška legija, ki se je zadnje dni formirala na nemškem ozemlju v okolici Dunaja je danes popoldne slavnostno vkorakala v Bratislavo.

Skrbi Budimpešte

Budimpešta, 14. marca. AA. (Reuter): Madžarski krogi z največjo pozornostjo zasledujejo potek sedanje slovaške krize. Neodvisnost Slovaške ne pomeni samo, da je izgubilo zadnje upanje za vrnitev Bratislave Madžarski, temveč pomeni tudi to, da bo ves severni in zapadni del Madžarske mejil na Nemčijo in nemške vazale. Nemški vpliv bo postal s tem še močnejši.

ške narodnosti razbilo zvečer okna na neki češki tovarni.

V Brnu je v ponedeljek zvečer vladal mir. Poročila tujih agencij in tujih radiopostaj o dogodkih, ki so se odigrali v Brnu v nedeljo so precej razlika od tistih, ki jih je misljena. Vest, da je bil neki nemški dijak Krest ubit, in da so pred kinematografom v Brnu našli težko ranjenega tudi nekoga Nemca in ga odpeljali v bolnišnico, je brez vsake podlage. Isto je z vestmi, ki pravijo da je bil napaden neki Nemec pred nekatero trgovino v Brnu. Niti ena nemška zastava ni bila odstranjena. Nemci v Modricah so poskušali prebiti policijski kordon. Pri tej priliki je bilo ranjenih nekaj stražnikov.

presatije in želi da žive vsi sinovi Španije v medsebojni slogi. Samo po sebi se razume, da bomo storili vse, da odstranimo ljudi, ki so kompromitirani.

Na vprašanje ali mu je znano stališče Francoske vlade je Casado odgovoril: Če bom pri osebnosti, ki vladajo tamkaj, ali razumevanje bo sporazum lahek, če pa ne bo nasprotnik pristal na noben pogoj in bo odločen izvajati represalije, bomo vojno nadaljevali. Znamo so vam predlogi obrambnega sveta o sklenitvi častnega mira, toda vojska je pripravljena urediti vse, kar bo potrebno. Kljub temu upamo, da se nam bo posrečilo sredno likvidirati vojno.

Burgos, 14. marca. AA. Reuter: Francoska vlada je objavila preko radia, da ne obstoja nobena razlika med komunisti in pristaši vojaške junte v Madridu. Obe stranki sta enako odgovorni za krvave zločine, ki so bili izvršeni proti nacionalistom.

Beleške

„Hrvatska straža“ o slovaški politiki

Zagrebska »Hrvatska straža« je že od nekdaj gojila tople simpatije za slovaške separatiste. Zato se je v nedeljo hudo obznela ob jugoslovenske liste, ki so »koraj modušno obsojali njihovo politiko. O tej stvari

»Slovaki pač sprejemajo pomoč, kjer jo lahko dobijo. Slovaki niso krivi, če morajo računati na pomoč tujcev. Krivi so Čehi, ki so jih dovedli v tak položaj. To pomoč bodo Slovaki zato sprejeli tudi v bodoče. Čehi se pač morajo zvesti v to, da je konec njihove vloge čuvarjev Slovačkov pred slovaškim narodom.«

Dve mnenji

V soboto popoldne je predstavila »Slovenčeva« opoldanska izdaja dogodek na Slovaškem in ukrepe osrednje češkoslovaške vlade proti slovaškim separatistom. Še kot »delno neutemeljene ukrepe«. Ni potem minulo še polnih 12 ur, ko se je pojavil na ljubljanskih ulicah sam »Slovenec« in priznal, da so bili ukrepi osrednje vlade storjeni v obrambi državne skupnosti. O slovaških separatistih je povedal, da so bili plačanci v tuji službi. Saj je tujina komaj čakala, da bi se Čehi in Slovaki med seboj pojedli. Hlinkova garda se je zneverila onim idealom, o katerih je ob svoji ustanovitvi govorila, da jim hoče služiti. Segla je čez zakoniti okvir in pričela postopati po metodah, ki niso združljive z metodami katoliških organizacij. Nastal je tudi oster spor med njo in cerkvenimi oblastmi. Predsednik države je moral nastopiti, da reši državno skupnost in da reši — to je resnica — Slovačke same, Čeha in Ukrajince.

Sarajevski podban na dopustu

»Hrvatski dnevnik« poroča iz Sarajeva, da je izročil ban drinske banovine Vladimir Jevtić podbanu Mihajlu Krečkoviću pismo naročilo, naj nastopi mesec dni dopusta po potrebi službe. Ime podbana Krečkovića je bilo omenjeno v teku proračunske razprave v narodni skupščini, ko je poslanec Tupanjanin nastopil proti njemu s hudimi očitki. Podban Krečković je bil v drinski banovini glavni steber Stojadinovićevega režima.

„Položaj je drugačen, kakor je bil v septembru“

Pariski oficijozni »Temps« objavlja uvodnik o trenutnem mednarodnem položaju. V katerem piše med drugim:

»Položaj je danes precej drugačen kakor je bil v septembru lanskega leta. Sorodnotranega francoskega prepoda, sprito angleškega oboroževanja in sprito nove zamisli mednarodne solidarnosti demokracij, ki prevladuje sedaj v Zedinjenih državah Severne Amerike, so izgledi za mir navzlic vsemu močnejši od rizikov vojne.«

Vendar pa po mnenju lista čas še ni dozorel za sklicanje mednarodne konference. Kakor se je v zadnjem času pripisovala taka namera Chamberlainu, ker ni še ustvarjen glavni pogoj za to: mednarodno zaupanje. Šele ko se bo to vzpostavilo, bo mogoče misliti na postopne rešitve najprej francosko-italijanskega spora, nato letalskih vprašanj in sklenitvi vojnega pakta in končno kolonialnih vprašanj na posebni mednarodni konferenci. Čemur bi lahko sledila razorožitev. Toda z enim samim zamahom roke sveta niti na papirju ni mogoče predučiti.

Deaerle obsojen na zapor

Našim ljudem je osebnost belgijskega fašističnega voditelja Leona Degrella že dobro znana, čeprav se je zadnje mesece malo o njem čitalo. Sedaj poročajo listi da je bil te dni obsojen na osem dni zapore ker je na nekem zborovanju svoje stranke t. zv. rekvizit govoril žaljivo o pokojnem ministrskem predsedniku Jaspardu. Kaznovan je bil torej zaradi žaljive spomina mrtvih.

Katoliška in pravoslavna cerkev

Kakor poročajo grški listi, se je ob izvolitvi papeža Pija XII. prvič zgodilo, da je Vatikan uradno sporočil izvolitve novega papeža tudi ekumenskemu patriarhu pravoslavne cerkve v Carigradu. Gre, kakor poudarjajo grški listi, le za čin uljudnosti, ki pa je zbudil pozornost kajti s tem je bil v interesu krščanskega pomirjenja stvorjen pomemben korak za vzpostavitev stikov med obema cerkvama. Pravoslavne cerkve v raznih državah so docela samostojne ter imajo po večini svoje patriarhe. Vendar pa velja carigradski ekumenski (vesoljni) patriarh za njih v ga vrhovnega predstavnika na zunaj in za »prvega med mnogimi«.

Pogreb patriarha Mirona Cristea

Bukarešta, 14. marca. AA. Danes ob 11.30 pokopali patriarha Mirona. Po zadušnici ki jo je služilo 15 epikopov, so truplo pokojnega patriarha položili v kriptu v patriarhi. Pogreba so se udeležili karol prestolonaslednik Mihail, kraljev civilni in vojaški dom, ministri kraljevske svetovalci, poletniki in delegacija duhovščine iz tujih držav, med njimi tudi delegacija jugoslovenske duhovščine z episkopom Simeonom na čelu. Med pogrebnimi svečanostmi so zvonili zvonovi v vse državi. Na mrtvaški oder patriarha Mirona je bilo položenih mnogo vencev, med njimi tudi velik lep venec iz rdečih nagljev, ki ga je položil jugoslovenski poslanik v Bukarešti, v imenu jugoslovenske vlade.

Pomen bolgarskega obiska v Ankari

Pariz, 14. marca. o. Tukašnji politični krogi pripisujejo bližnjemu obisku bolgarskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra dr. Kjuscanova v Ankari veliko pozornost ter poudarjajo, da namerna Turčija pridobiti Bolgarsko za Balkanski zvezo. V Ankari bodo proučili preliminarno bolgarske pogoje, ki naj bi se realizirali kolikor bo to le mogoče v okviru običnih interesov članice Balkanske zveze.

Nočni posvet pri Hitlerju

V prisotnosti maršala Göringa je kancelar Hitler snočil sprejel prezidenta dr. Hacho

Berlin, 14. marca. br. Nocoj ob 22.40 je prišel češkoslovaški prezident dr. Hacha v spremstvu zunanjega ministra Chvalkovskega, legačskega svetnika dr. Moravca in šefa kabineta predsednika republike dr. Klimenta s posebnim vlakom v Berlin. Spremljala ga je tudi njegova hčerka. Na železniški postaji so ga sprejeli šef kancelarjeve pisarne (minister dvora) dr. Meixner, državni podtajnik Weisäcker, poveljnik Berlina general Weifert in češkoslovaški poslanik dr. Mastny. Pred postajo je bila razvrščena častna četa nemške vojske, ki je prezidentu Hachi izkazala vojaške časti. Prezident se je s postaje odpeljal na češkoslovaško poslanstvo, zunanjji minister Chvalkovsky pa takoj v nemško zunanje ministrstvo, kjer ga je čakal nemški zunanji minister Ribbentrop. Po kratkem razgovoru se je Ribbentrop odpeljal na češkoslovaško poslanstvo in od tam spremlil prezidenta dr. Hacho v kancelarsko palačo.

Kancelar Hitler je sprejel prezidenta Hacho in imel z njim daljši razgovor, kateremu je prisostvoval tudi maršal Göring. V Berlinu stoji na stališču, da se more prezident dr. Hacha pogajati samo o zadevah, ki se nanašajo na češki del dotedanje češkoslovaške republike. Razgovor se je nanašal predvsem na novo ureditev odnosov med Češko in Nemčijo.

Nemški politični krogi zatrjujejo, da je prezident Hacha sklenil predlagati Hitlerju ureditev položaja nemške narodne manjšine na Češkoslovaškem tako, da bi se v Pragi ustanovilo posebno ministrstvo za nemške zadeve.

Prvi sklepi slovaške vlade

Bratislava, 14. marca. br. Popoldne ob 16 je imela slovaška vlada svojo prvo sejo, na kateri je proučila položaj, ki je nastal po proklamaciji samostojne slovaške republike. Vlada je med drugim sklenila: 1. da ostanejo vse banke tri dni zaprte; 2. da se devizne omejitve razširijo tudi na promet s Češko; 3. da se takoj izdajo znamenja, čeki in drugi slovaški formulirji.

Na seji vlade je bil dalje propagandni minister Mach imenovan za vodjo Hlinkove garde. Doslej je Hlinkovo gardo vo-

dil Sidor. Za poveljnika štaba Hlinkove garde je bil znova imenovan Murgač, ki ga je bil včeraj Sidor odstavil s tega mesta.

Protest ameriških Slovačkov

Pittsburg, 14. marca. AA. Predsednik slovaškega nacionalnega odbora v Zedinjenih državah Platek je izjavil predstavnikom tiska: »Kategorično odklanjamo intervencijo rajha na Slovaškem.« Dalje je izjavil, da so Slovaki v Zedinjenih državah prepričani, da separatistični pokret škoduje Slovaški in da mora Slovaška ostati v češkoslovaški zajednici. Več slovaških skupin v Zedinjenih državah se je priključilo temu stališču.

Novi šef Hlinkove garde

Bratislava, 14. marca. AA. (DNB): Sidor je podal ostavko na svoj dotedanji položaj poveljnika Hlinkove garde. Na njegovo mesto je imenovan šef propagande Mach.

Nočne eksplozije po bratislavskih ulicah

Praga, 14. marca. AA. ČTK. Praški radio je ob 12.30 objavil tole poročilo: Sinoči so se v Bratislavi pripetili izgredivi, ki so terjali tudi nedolžne žrtve. Na več krajih so bili postavljeni peklenjski stroji. Njih eksplozija je povzročila veliko škodo in ubila več nočnih sprehajalcev. Pred jezuitsko cerkvijo je eksplodirala neka bomba in precej pokvarila pročelje cerkve. Druga bomba je eksplodirala pred občinskim poslopjem in ubila nekega človeka, čigar identičnost še ni ugotovljena.

Bratislava, 14. marca. AA. Sinoči je v poslopju bratislavske občine eksplodirala bomba. Ubilih je bilo 6 oseb. Zvečer sta eksplodirala dva dinamitska naboja, eden na Hlinkinem trgu, drugi pa na Dunavskem mostu.

Beg iz Slovaške

Praga, 14. marca. AA. (Havas) Vladi, ki prihajajo iz Bratislave, so polni čeških in židovskih beguncov. Ti begunci izjavljajo, da hodijo po vagonih člani Hlinkove garde in ne dovolijo Židom, da bi vzeli s seboj denar in vrednostne stvari.

Stališče velesil

Češka debata v angleškem parlamentu — Jamstvo za meje monakovske ČSR ni stopilo v veljavo

London, 14. marca. br. Dogodki na Češkoslovaškem so vzbudili v Angliji ogromno pozornost. Še včeraj so bili v Angliji glede mednarodnega položaja veliki optimisti. Danes se je razpoloženje politične javnosti spremenilo. To je prišlo do izraza na popoldanski seji spodnje zbornice.

Vodja laburistične opozicije major Attlee je ministrskemu predsedniku Chamberlainu takoj po pričetku seje zastavil vprašanje, kaj sodi angleška vlada o dogodkih na Češkoslovaškem. Chamberlain je odgovoril, da je angleški poslanik iz Prage sinoči sporočil, da je v Pragi ter Bratislavi na zunanji sicer vse mirno, da pa je prišlo ponekod drugod do incidentov s pripadniki nemške manjšine. Prejšnji ministrski predsednik dr. Tiso se je na Hitlerjev poziv podal v Berlin, kjer ga je Hitler takoj sprejel. Chamberlain je še dodal, da o vsebini teh berlinskih razgovorov ni prejel nikakih obvestil.

Chamberlain je nato kratek pregled dogodkov v zadnjih dneh na Češkoslovaškem. Uradnega potrdila vesti o proklamaciji samostojne slovaške republike se ni prejel.

Attlee je nato vprašal Chamberlaina, kaj misli angleška vlada glede teritorialne neodvisnosti Češkoslovaške, za katero je Anglija jamčila v Monakovu. Ali se angleška vlada čuti prizadeto? Ali je vprašala češkoslovaško vlado, če reflektira na njeno pomoč?

Chamberlain je odgovoril, da vprašanje, ali je potrebna kakšna akcija, še ni bilo načeto.

Attlee je dalje vprašal, ali so bili v Angliji glede na določbe monakovskega sporazuma izvršeni kakšni ukrepi.

Chamberlain je dejal, da še nima dovolj informacij, da bi lahko v tem pogledu zavzel kakšno konkretno stališče.

Ni jamstev za meje

London, 14. marca. AA. (Reuter): »Stališče britanske vlade do sprememb v ČSR še ni določeno, ker je položaj še nejasen«, piše Reuterjev diplomatski urednik. Neki uradni zastopnik je izjavil, da so uradni krogi rezervirani glede poročev za češkoslovaške meje. V današnji debati o položaju v ČSR je neki član spodnje zbornice izjavil, da še ni znano, ali bo kdo ta položaj bolj zapleten, ker ni poročev za meje, kajti Nemčiji in Italiji se ne zdi primerno, da bi priznali sedanje meje kot stalne. Razen tega poudarjajo, da nova madžarska meja še ni uradno potrjena.

Diplomatska posvetovanja

Pariz, 14. marca. br. Zunanji minister Bonnet je sprejel danes popoldne ameriškega veleposlanika Bullita in ruskega poslanika Suriča. Kakor poročajo iz Londona, je bil francoski poslanik Corbin v opoldanskih urah v angleškem zunanjem ministrstvu in je imel z državnim podtajnikom za zunanje zadeve Buttlerjem daljši razgovor o položaju v srednji Evropi.

Rezerviranost v Parizu

Pariz, 14. marca. br. Še včeraj opoldne so v Franciji dosti optimistično presojali položaj na Češkoslovaškem. Ko pa so zvečer prispale vesti o izgredih v Bratislavi in zlasti še vesti o odhodu odstavljene ministrskega predsednika dr. Tisa v Berlin, je postalo poučenim krogom jasno, da bidejo zadnje ure skupni češkoslovaški republiki.

Uradni krogi se vzdržujejo vsakega komentarja. Tudi nocojšnji listi, ki poročajo o razpadu ČSR, se omejujejo le na poročila. Izražajo pa bojazan, da komplikacije še ni konec, ker se v nemškem časopisu

množe vesti o incidentih v onih čeških mestih, ki imajo še nemške manjšine. Pisava nemških listov v mnogem pogledu spominja na pisavo v lanskim septembrski krizi.

Pariska vlada je v trajnem stiku z Londonom. Vse morebitne ukrepe bosta obe vladi podvezli skupno.

Italijanska mnenja

Rim, 14. marca. AA. Pred svojim odhodom v Nemčijo je imel Göring sestanek z italijanskim zunanjim ministrom Ciano. Položaj v Češkoslovaški se smatra v takojšnjih političnih krogih za zelo resen. V nekaterih krogih smatrajo, da bi mogel razvoj dogodkov imeti neposreden vpliv na položaj v vsej Evropi. Na slovaške zahteve glede njihove samostojnosti gledajo tukaj sicer s simpatijami, vendar pa niso navdušeni zaradi nove nemške poteze. Navzlic temu bo ostala os Rim-Berlin še naprej solidna.

Rim, 14. marca. AA. (Stefani) Današnji jutranji listi posvečajo svoje prve strani dogodkom na Češkoslovaškem. Listi prinašajo pod velikimi naslovi dolge članke iz Berlina, Prage in drugih velikih evropskih središč. »Messagero« potrjuje v članku pod naslovom »Nemčija brani pravice narodov« sestanek med Hitlerjem in Tisom in važnost njunih razgovorov. »Popolo di Roma« pa piše, da prosi Slovaška Hitlerjevo zaščito, da se osvobodi češke nadvlade. V svojih dopisih iz Londona poudarja list, da britanska vlada ni jamčila nedotakljivosti sedanje češkoslovaške države.

Poljski listi

Varšava, 14. marca. AA. (Pat). Čeprav listi z veliko pozornostjo spremljajo razvoj dogodkov na Slovaškem, vendar ni prinašajo lastnih komentarjev. Skoraj vsi listi pribežujejo članke o poteku dogodkov pod značilnimi naslovi, kakor n. pr. »Zgodovinski pomen dogodkov na Slovaškem«. Listi trde, da bo današnji dan doleten za bodočnost slovaškega naroda.

Spet nova konferenca?

Pariz, 14. marca. AA. Havas. V toku večerajšnjih razgovorov med francoskim zunanjim ministrom Bonnetom in angleškim veleposlanikom sirom Ericom Philipsom je bilo govora o slovaški krizi in gotova predlogih francoskih in angleških krogov naj se sestane mednarodna konferenca. Izve se, da angleška vlada v zvezi s krizo še ni izdelala nobenega določenega načrta. Slovaško krizo spremljajo v Londonu in Parizu z največjo pozornostjo. V primeru, da se pojavi vprašanje francosko-angleške garancije za češkoslovaške meje, se smatra, da bi zavzele Francija in Anglija negativno stališče z ozirom na to, da je bilo v Monakovem določeno samo načelo o skupni garanciji češkoslovaških mej ter da bistveni pogoji, od katerih zavisi uveljavljanje garancijskih zahtev, še niso izpolnjeni.

Zaplemba habsburškega imetja

Dunaj, 14. marca. w. V uradnem listu je izšla uredba, s katero je razveljavljen odlok Schuschniggove vlade, da se Habsburžanom vrne del zaplenjenega imetja. Pred letom dni je bila ocenjena vrednost te imovine na približno dva milijona funtov sterlingov (500 milijonov din).

Vremenska napoved

Zemunska: Pooblaščenec za nekaj meg v vzhodnih krajih, drugod delno oblačno, ponekod zmeren mrak.

Dunajska: Precej oblačno, temperatura se bo dvignila, zlasti na gorah, svežji zapadni vetrovi, na gorah viharo.

**Znameniti Mark Twainov
roman v filmu**

Pustolovščine Toma Sawyerja

(izgovori Toma Sawyerja)

**JUTRI PREMIERA
v Kinu Unionu**

Domače vesti

*** Stoletnica naše pošte.** Danes pride v promet jubilejna emisija poštne znamke v priložnost stoletnice naše pošte. Vse dosedanje znamke ostanjejo še dalje v veljavi. Izdaja jubilejnih znamk ima dvojni namen: da obeleži datum ustanovitve državnih pošt tudi za privatni promet ter da pomaga beograjski sekciji združenja PTT uslužbenec pri gradnji Zadruga doma v Beogradu. V tem posnemamo druge države, ki tudi odstopajo deleže od razprodaje svojih jubilejnih znamk v korist ustanov poštne uslužbenec. Vsa naklada jubilejne emisije znaša 700.000 znamk in sicer 100.000 kompletnih serij po 5 vrst v seriji in 50.000 serij po 4 vrste v seriji. Znamke so tiskane v državnih markarnicah v Beogradu. Zgoraj ima vsaka znamka napis »Za dom PTT činovnika u Beogradu«, spodaj pa stoji v cirilici in latinski napis »Jugoslavija«, dočim je vrednost vsake znamke označena na levi strani v sredini znamke je slika, ki predstavlja pošta prevozna sredstva.

*** Občni zbor Vodnikov družbe v Ljubljani** bo v petek 31. t. m. in sicer v klubski sobi restavracije »Zvezde«, Kazino-prilike. Dnevni red je naslednji: 1. Poročilo ob bora. 2. Računski zaključek za leto 1938. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Proračun za leto 1939. in določitev članarine za 1. 1940. 5. Določitev knjižnega programa. 6. Slučajnosti.

ONA JE BILA PRETIRANO DEBELA! — ON JE TRPEL NA RHEUMATIZMU!

Sedaj oba vzameta redno in vestno dozo Krušen soli, ki vsebuje zmes znanih mineralnih vod Uverila sta se, kako ugodno vpliva Krušen sol na vso prebavo, na ta način prepreči povzročitev debelosti, a večkrat pomaga reumatizmu. Zavarujte se od časa do časa in skrbite, da redno vzamete Krušen sol, da se v telesu ne razvijajo škodljive soli. Krušen sol se dobiva v vseh apotekah. Velika steklenica stane samo 45 din, mala steklenica 27 din.

Ogi reg. S. št. 29.613/35.

*** Romunski apel našim podjetjem in ustanovam.** Akademija visokih trgovskih in industrijskih nauk v Bukarešti organizira muzej, ki bo poleg pouka služil za propagando trditi, katerih proizvodi bodo tam razstavljeni. Da bo čim več gradiva iz različnih držav, vabi akademija vsa podjetja in ustanove v Jugoslaviji, ki se zanimajo za vzajemno trgovino z Romunijo, da blagovoljivo prispevajo svoje izdelke, ki bodo dobili v novem muzeju vidno mesto. Vse vzorce, diagrame in grafike, ki jih želijo podjetja razstaviti, naj pošljejo trgovskemu atašeju kraljevine Romunije pri veleposlanstvu v Beogradu.

*** Obvestilo in poziv članom humanitarnih ustanov.** Vse članke humanitarnih ustanov obveščamo da je g. minister za trgovino in industrijo podaljšal rok za vlaganje prošnje in prijave za 6 mesecev, to je do 6. septembra 1939. (Glej »Službeni list« od 8. t. m.) Do takrat bo napravilo ministarstvo za trgovino in industrijo za stanovske humanitarne ustanove nov pravilnik. V času od 4. do 7. marca 1939 se je mudila v Beogradu deputacija 5 zastopnikov raznih humanitarnih ustanov. Predložila je na pristojnem mestu svoje predloge, katere je na treh konferencah zagovarjala in pojasnjevala uradnikom v ministarstvu. Za dodatno poročilo temu ministarstvu potrebuje akcijski odbor še nekaj statističnih podatkov. Akcijski odbor pozna le nekaj naslovov humanitarnih ustanov, prepračen pa je da se v dravski banovini bavi s podpornim delom še mnogo društev, zadrug, pomožnih blagajin, skladov itd., katerih imen, bivališč in sistema njihovega dela še ne pozna. Zato prosi vse odbore, da mu do 31. marca 1939 sporoče naslove svojih ustanov, naka jim pošlje posebno tiskovino in izpolni, tev. Podatki se bodo uporabljali izključno le v obrambo članskih pravic in podpornem delu naših humanitarnih ustanov. Za akcijski odbor: Učiteljska samopomoč v Ljubljani, Frančiškanska 6-I.

— Pri neredni stolidi, napetosti črev vsled zapeke prav odlično odvaža naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostanke prebave nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otroci.

Reg. po min. soc. pol. in zdr. S-br. 15.485 25 V 35

*** O trdovratni zimi** poročajo iz raznih krajev v okolici Sarajeva in po vsej srednji Bosni je začelo v nedeljo popoldne snéžiti, kakor sredi zime. Tudi v primorskih krajih vlada še hud mraz, burja je močna, celo Zagorje je pod novim snegom, sneči pa od časa do časa tudi v Primorju od Vrulje do Podgore. Sneg sega skoraj do morja. V Hrvatskem Zagorju je temperatura tako nizka, kakor je bila v začetku zime. Dnevi so sicer sončni in vetrovni, a večkrat se zatemi in vsujejo se goste snežinke. Tudi v Liki je v zadnjih dneh že večkrat snéžilo, vmes pa je padala toča.

*** Graditev novinarskega doma v Novem Sadu.** Od poljedelskega ministarstva je dobila novosadska sekcija JNU dovoljenje za loterijo v korist sklada za zgradbo novinarskega doma v Novem Sadu. Glavni dobiček loterije bo avtomobil, vseh nagrad pa bo okrog tisoč v skupni vrednosti 125.000 din. Zrebanje bo v Novem Sadu 18. junija pod kontrolo uradne komisije.

*** Krasični smučki tereni** so na Lipanci (1635 m) nad Pokljuko. Dobro oskrbovana koča odprta do konca aprila. Celodnevna oskrba din 50 do 60. (—)

*** Polovična vozilna za VIII. Mariborski teden**, ki bo od 5. do 13. avgusta. Generalna direkcija drž. železnice je odobrila za vse obiskovalce letošnjega Mariborskega tedna polovično vozilno. Popust velja za dopotovanje od 1. do 13. avgusta in za povratek od 15. do 17. avgusta. Običajen popust je odobren tudi za izložbeno blago. (—)

*** Dvema sleparjema** »Krošnjarjema« na sledu. Po deželi, zlasti po ljubljanski okolici in po Gorenjskem, se zadnji čas udeležujejo dva prodajalca manufakturnega blaga, ki imata že lepo število žrtev na vesti. Moža se izdajata za bogata čeha, ki sta zaradi zasedbe sudetskih pokrajin prišla na nič in sta samo nekaj vagonov blaga rešila v Jugoslavijo. Eden izmed njih govori popačeno češčno, drugi pa se predstavlja kot bivši ravnatelj tovarne, ki si je od naših oblastev priskrbel dovoljenje za razprodajo blaga. V zalogi imata samo manjvredne tkanine, ki pa se navidez zde čisto dobro blago, tako da jima gre kupčija v klasje. Najprej sta s svojo manufakturno založbo dolenskega, nato štajerske vasi, nazadnje pa sta svoje delovanje preselila v ljubljansko okolico. Pogostokrat se zateketa tudi k priljubljenemu triku, da hinita trenutno decimo zadrego prosita za posojilo in dajeta v zastonj nekaj svojega blaga, o katerem pa se pozneje zmerilo izkaže, da je vredno manj od prigoljufanega posojila. Za sleparja se zanimajo orožniki in policija.

*** Več veselja in zadovoljstva** boste imeli z novo obleko, ako boste blago zanjo kupili pri manufakturni trgovini Janko Česnik, Lingarjeva, Ljubljana.

*** Zveza Maistrovih borcev** vabi vse one borce, ki so se v prekratni dobi pod vrhovnim poveljstvom generala R. Maistra borili za osvoboditev naše severne meje na ustanovni občni zbor odseka Zveze Maistrovih borcev ki bo v nedeljo 19. t. m. po rani sv. maši v hiši Konška pri Sv. Tomažu pri Ormožu. — Istega dne ob 10. dopolne bo ustanovni občni zbor odseka Zveze Maistrovih borcev v Križniški dvorani — Križniškega reda pri Veliki Nedelji. Na obeh ustanovnih občnih zbora bodo poročali delegati centralnega odbora Zveze Maistrovih borcev iz Maribora o vseh še ne rešenih vprašanjih, zlasti o priznanju dobrovoljstva.

*** Za izlet sadjarjev v Italijo** se sprejemajo prijave do 31. t. m., kakor je bilo objavljeno v »Sadjarju in vrtnarju«. Pohitite s prijavi! (—)

*** Za izlet**, ki bo ob 24. do 26. t. m. v Gorico in Trst, sprejema prijave do 18. t. m. Izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana, Frančiškanska ulica, tel. 22-50. (—)

*** Deset »Putnikovih« izletov** za veličnočne praznike: 1. od 8. do 22. aprila izlet po Dalmaciji z obiskom Splita in Dubrovnika in Hrvatske Primorja ter razgleda Plitvičkih jezer. 2. od 4. do 11. aprila izlet v Grčijo. 3. od 8. do 10. aprila izlet v Trst. 4. od 9. do 10. aprila izlet v Trst k mednarodnim motočističnim dirkam. 5. od 9. do 10. aprila izlet v Gorico. 6. od 8. do 10. aprila izlet v Trst in Gorico z razgledom grobišč na Monte Oslavi in Redipuglia. 7. od 8. do 10. aprila izlet v Benetke. 8. od 8. do 10. aprila izlet v Idrijo. 9. od 9. do 10. aprila izlet v Idrijo. 10. od 7. do 13. aprila izlet v Bolgarijo. Prospekti in informacije se dobe v vseh biletarnah »Putnika«. (—)

*** Predavanje »Narodnega doma«** v Zagrebu, Berislavčeva ulica 11. V sredo 15. t. m. ob 20.30 bo predaval g. univ. profesor dr. Karlo Lušicki o delotvornih snoveh našega telesa (z demonstracijami). Vstop prost.

Iz Ljubljane

u— Na rednem občnem zboru Slovenskega zdravniškega društva 11. t. m. je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik: dr. Alojzij Kunst, šef rentg. zavoda obče državne bolnice podpredsednik: dr. Alojzij Zalokar, šef in upravnik ženske bolnice, tajnik: dr. Rudolf del Cott, rentgenolog v obči državni bolnici, blagajnik: dr. Janko Pompe primarij otorinolaringološkega od. delka drž. bolnice, odborniki: dr. Valentin Meršol, šef infektološke oddelke obče drž. bolnice, dr. Ljudevit Merčun, primarij inter. oddelka obče drž. bolnice, dr. Jože Jakša, specialist za kožne bolezni, revizorja: dr. Aljka Košir, univ. profesor, dr. Henrik Heferle, primarij internega oddelka obče državne bolnice v Ljubljani.

u— Poziv, Vojaški obvezniki in lastniki prevoznih sredstev (konj, voz, avtomobil, motor, koles in biciklov), ki bi morali priti minulo nedeljo k priobitvi vojaškega razporeda, pa so bili iz kakršnihkoli razlogov zadržani, se pozivajo, da pridejo za neseljivo v nedeljo, 19. t. m. točno ob 8. v mestni vojaški urad na Ambroževem trgu, kjer se jim bo naknadno priobčil razpored. Kdor bo tudi v nedeljo brez predhodnega opozorila izostal, bo pozvan k poveljstvu ljubljanskega vojaškega okrožja in kaznovan po voj. kaz. zakonu.

u— Angleško društvo v Ljubljani sporoča, da je otvorilo dodatno k svojim tečajem angleškega jezika tudi še tečaj za izpopolnitev angleščine ter tečaj o angleški literaturi, ki ju vodi nastavnik univerze mr. Aleksander Lawrenson. Vpisovanje v oba tečaja bo v društveni knjižnici Kralja Petra trg 8. drevi od 18. do 19.

u— Pevsko društvo »Sava« je imelo v soboto 11. t. m. ob 20. v društvenem prostoru svoj redni letni občni zbor, ki je potekel v najlepši harmoniji. Občni zbor je pozdravil v imenu Hubadove župe g. Jernej Perdan. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Ropčič Edvard, podpredsednik Jerič Sanko, tajnik Pavlica Franjo, blagajnik Hlebič Jernej, odborniki Svolsak Janez, Genusi Ivan, Gostič Stanek, Perper Viktor, Petrič Jože, Zajc Franc, Skubic Jakob, Erjavc Vinko, Gradišček Rudolf, nadzorni odbor: Pogacnik Drago in Roshajfel Josip.

u— Ljudska univerza, Kongresni trg, mala dvorana filharmonije. Drevi ob dvajsetih bo predaval književnica ga. Milena Premru Mohorčeva. Tema: »Umetnik in družba«. Vstop prost.

PREMIJERA
čarobnega pevskega filma
Predstave ob 16., 19. in 21.

KINO MATICA tel. 21-24
HAVAJSKA GLASBA

8 letni CARUSO Bobby BREEN prvičkrat na filmskem platnu. Film poln prekrasnih havajskih melodij. Film iz otoka večne mladosti in ljubezni.

u— Dajte ponosno obleko, perilo in obutev za reveže! Danes bo stala na trgu pred Vodnikovim spomenikom pet stojnica, kjer bo mestni socialni urad zbiral ponosno obleko, perilo, obutev in podobne predmete. Socialni urad potrebuje mnogo takega blaga, ker dobiva vsak dan prošnje siromakov za nabavo obleke in obutev. Ker ne more vsakemu nabaviti novih predmetov, jako dobro porabi lahko staro, a še porabno blago. Občane vabijo socialni urad, da pošljejo v sredo take predmete od 8. do 11. na stojnico pred Vodnikov spomenik.

u— Ljubljanska Sadjarska in vrtnarska podružnica ima svoje predavanje drevi ob 19. v kemijski dvorani I. dr. realne gimnazije (realke) v Vegovi ulici. Predava g. Frido Lenard o »Napravi in vzgoji lepotehičnih trat v vrtovih in parkih«. Predavanje bodo ponazorovale izvirne skopične slike. Člani in gostje vabljeni. Vstop prost.

u— Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« priredi v petek 17. t. m. ob 20. predavanje v dvorani Delavske zbornice. Predaval bo mestni zdravstveni nadsvetnik dr. Franta Mis o temi: Zdrava in srečna družina je temelj zdravja in sreče naroda.

u— Bolgarsko akademsko društvo »Hristo Botev« je 11. t. m. izvolilo svoj novi odbor: predsednik je Stefan Najdenov, podpredsednik Angel Novikiriški, tajnik in blagajnik Ivan Rusev, odbornika pa Petar Konov in Njokko Gočev. Kdor se zanima za Bolgarijo in njeno življenje ter hoče imeti kakšne podatke, naj se obrne na društvo z naslovom: Bolgarsko akademsko društvo »Hristo Botev«, Univerza, Ljubljana.

NE POZNATE ŠE PEZDIRJEVE KAVE?

Jutri brezplačna poskusna v trgovini PEZDIR. Gradšče 3. — Izbrane mešanice, žgane v lastni pražarni.

u— Zaključni plesni večer Jenkove šole v Kazini bo jutri v četrtek 16. t. m. ob 20. uri. Vsi najljubšeje vabljeni. (—)

u— Odbor Društva medicincev javlja, da prireja ob priliki kongresa »Zveze medicincev kraljevine Jugoslavije« v Beogradu ekskurzijo v Beograd. Odhod iz Ljubljane v četrtek 16. t. m. v večernim brzovlakom. Vožnja je četrtninska. Prijave sprejema odbor najkasneje do četrta opoldne. (—)

u— Gimnastično-plavalni tečaj za dame in gospode v zimskem kopališču SK Ilirije se prične 15. t. m. ob 20. Prijavnina za tečaj, ki bo trajal okoli 2 mesecev po dvakrat tedensko, je din 80. Prijave se sprejemajo pri blagajni kavarne Evrope. (—)

u— Skladateljski večer Pavla Šivca, ki je bil določen za petek 17. t. m. se je moral preložiti zaradi obolosti nekaterih sodelujočih na prihodnji mesec, ko bo izvedba celotnega nameravanega sporeda omogočena.

u— Tatinski valjenec v trgovini. Te dni je policija aretirala vajenca neke trgovine s sportnimi potrebščinami, ki je svojevo gospodarju na tihem odnašal blago. Lastnik trgovine je že dolgo opazal, da mu iz lokala izginjajo sportne obleke, dežni plašči, toplo perilo, razni sportni predmeti pa tudi denar, ni pa mogel izslediti tatu. Pred dnevi pa je osumil vajenca, ki se je oblačil nekam precej razkošno in je imel zmerom tudi denar. Pripravil mu je zasedo, v katero se je fant ujel. Odsel je sportno obleko, doma pa so ga pričakali stražniki, ki so mu zaplenili obleko in še raznega blaga v vrednosti okrog 8.000 din. Razen vajenca je policija aretirala tudi pomočnika, ki je delal z njim. Mnogo nakradnega blaga sta po smešni ceni že razprodala.

Danes poslednjič »Tartela« in »Tri zlate deklice«, Dina Durbin ob 20. uri. — Kino »Moste«.

Iz Celja

u— Upele gledališka predstava celjskega dijstva. Podmladek Rdečega križa na realni gimnaziji v Celju je gostoval v Vojniku in uprizoril v tamkajšnji posojilnici dve dvorani ljudsko igro »Domen« v skrbni režiji g. Frecata. Vse vloge so bile v rokah sedmošolk in sedmošolcev. Zlasti so se uveljavili Brinerjeva, Uranjekova, Dečko, Šah, Ocvirk in Mihelčič. Občinstvo, ki je docela napolnilo dvorano, je nagradilo mlade igralce z zasluženimi aplavzi. V odmorih je igral dijaški orkester, ki je bil deležen splošne pohvale. Dijaki bodo gostovali v »Domen« še v žalcu in Trbovljah.

u— Sešanje celjskih odvetnikov. V ponedeljek dopoldne je bil v poslopiju mestnega poglavarstva odnosno v Radekovičevi hiši v sobi št. 40 šestanec vseh celjskih odvetnikov. Sestanka, ki je trajal vse dopoldne, se je udeležil tudi g. komisar Velkavrh kot zastopnik predstojništva mestne policije. Odvetniki so soglasno odobrili razne sklepe, ki bodo sporočeni predstojništvu mestne policije.

u— Na občnem zboru Kola jugoslov. sester, ki bo drevi ob 20. v mali dvorani Narodnega doma, bo predaval ga. Angela Vodetova iz Ljubljane: »Žena v službi svojega naroda«. Žena, naša dolžnost je, da pridemo v čim večjem številu.

u— Celjski šahovski klub bo priredil pod vodstvom predsednika g. dr. Čerina za veličnočne praznike tridenčni izlet preko Predila po celinski Goriski v Trst in morda tudi v Benetke, če se bo v osmih dneh prijavilo dovolj interesentov. Prijave sprejemajo predsednik g. dr. Čerin, juvejlir g. Lečnik na Glavnem trgu in Celjski šahovski klub v klubskih prostorih hotela »Evrope«.

u— Streliška družina v Celju obvešča članstvo, da bo nadaljevanje občnega zbora v ponedeljek 20. t. m. ob 20. v Celjskem domu. (—)

KINO SLOGA, tel. 27-30 — SAMO 3 DNI!

8 najnovejših zabavnih Walt Disneyevih koloriranih risanih filmov!

Mickyjev slon, Mickyjev cirkus, Mickyjev tekmeec, Planinci, Trije slepi mušketirji, Selitev, Sorodnik iz province, Racman in Pluto. Glasbeni dodatek: Lisztova rapsodija

PRAVLJICE

Bat'a je zrasel visoko

Ljubljana, 14. marca

Dočim so na mnogih zgradbah v našem mestu preko zime počivala skoraj vsa zidarska in druga dela, se stavbno podjetje inž. Jos. Dédé, ki gradi palačo »Dom službe« Bat'a na vogalu Aleksandrove ceste in Šelenburgove ulice, več ali manj stalno zaposloval precejšnje število delavcev tudi v zimskih mesecih. Načrte za palačo je napravil arhitekt Lubiščič, ki je več let študiral v Pagi in je trajno nameščen pri podjetju v Zlinu. Poročali smo že kako je ta načrt, ki popolnoma odgovarja gradbeno tehničnim, higijenskim, požarno varnostnim in prometno policijskim predpisom, romal od mestne občine na bansko upravo in nazadnje na uravnavno sodišče v Celju. Stavbišče meri nekaj nad tisoč kvadratnih metrov. Obkrožajo ga od treh strani stare hiše katerih temelji segajo globoko izpod ce-tegnega tlaka. Temelje so morali povsem odkopati jih poglobiti in podbetonirati, tako da segajo isti pod novo stavbo 7.60 metra pod cestnim hodnikom. Za kletna tla so morali izkoptati 7500 kubičnih metrov zemlje, za nasn pod tem na so potrebovali 3500 kubičnih metrov. Palača se gradi v ogrodnem sistemu.

Ta monumentalna stavba se letos naglo dviga kvišku. Lani konec decembra je doselja šele tretje nadstropje. V začetku marca so pričeli betonirati peto nadstropje (ali sedmo, če vključimo pritličje in podprtljžje). Vsa palača bo imela devet nadstropij in bo približno trideset metrov visoka.

Iz načrtov na povzamemo nekaj glavnih zanimivosti. V podprtljžju bo lepo in higijensko urejeno pritličje, v katerem bosta dva majhna bazena z mrzlo in toplo vodo. V kopališču bodo tudi kopalnice, tušnice z vročim zrakom, prhe za odasle in deco, kadne kopeli itd. Dohod v kopališče bo enak onemu na kopališču v »Iliriji«, kamor ni mogoče zanašati prahu in blata. Del spodnje zazidane ploške bo zavzemala centralna kurjava deloma bodo tam kaj tudi trdnika skladišča. V vsem pritličju bodo nastanjeni prodajalniški prostori z vhodom od Aleksandrove ceste odkoder bo izpeljan tudi daljši prehod iz katerega bo vodilo stopnišče v prvo nadstropje stavbe.

Proračun v skupščini definitivno sprejet

Živahna debata o amandmajih — Razprava o fantovskih odsekih in dekliških krožkih

Beograd, 14. marca. p. Narodna skupščina se je po pavzi, ki je trajala dva dni, davi spet sestala. Kratko je razpravljala o proračunih rezervnih kreditov in državnih dohodkov, nato pa ves dan o amandmajih, ki jih je še večer obravnavala njen finančni odbor. Razprava je bila mestoma zelo burna, tako posebno pri amandmaju o podpori za Zvezi fantovskih odsekov in dekliških krožkov v Ljubljani ter pri debati o prosvetnem amandmaju, po katerem bodo smeli srednješolci sodelovati v mladinskih organizacijah zgoraj omenjenih dveh zvez. Zaradi hrupa je morala biti seja za nekaj časa prekinjena.

Proračun rezervnih kreditov je narodna skupščina sprejela brez debate. O državnih dohodkih je govoril le narodni poslanec Branko Avramović, nakar je bil tudi ta proračun sprejet. Takoj nato je skupščina prešla k razpravi o finančnem zakonu in amandmajih k njemu.

Najprej je poročeval finančnega odbora Aelm Popović prečital poročilo, nakar se je zvrstila cela vrsta govornikov. Prvi je govoril narodni poslanec Momčilo Janković (JRZ). Za časa njegovega govora so se narodni poslanci iz centra in desnice močno sporekli. Opozicijski poslanec Trpković je analiziral in kritiziral nekatere amandmaje k finančnemu zakonu, posebno ukinitev velikega sodišča v Podgorici. Govoril je o novih dolobah glede DHB in zahteval ustanovitve posebne direktorije za likvidacijo kmečkih dolgov.

Jovan Radulović (JRZ) je govoril o amandmaju, s katerim je bil določen kredit 500.000 din za Zvezi fantovskih odsekov in dekliških krožkov v Sloveniji. Tudi ob prilki njegovega govora je prišlo do hudih prepripih med centrom in desnico.

Nazadnje je morala biti seja prekinjena za nekaj minut. Ko se je nadaljevala, je Radulović v istem tonu nadaljeval svoj govor.

Ministra Čirić in dr. Krek o fantovskih odsekih

Prosvetni minister Čirić je Raduloviću takoj odgovoril. Rekel je, da mora po svoji vesti toplo priporočiti poslancem, naj tudi vse te amandmaje sprejmejo. Zagovarjal je potrebo vpliva priznanih veroizpovedi na šolstvo. Smer naše vlade je, da se deli pomirjenosti strasti, bratske ljubezni med nami vsemi normalizacijo prilik. Kaj more prosvetni minister storiti glede kritizirane amandmaje, če ga zahtevajo vsi poslanci, na katerih področje se nanaša. Minister je končno obzvaloval, da je prišlo do debate in je poudaril, da se je pred kratk m udeležil velike nacionalne manifestacije na Kajmakčalanu. Teda se je spomnil podobne svetovanosti v Ljubljani. »Ko sem ju presodil in ocenil«, je dejal, »sem spoznal da sta bili obe manifestaciji v bistvu eno in isto«.

Minister dr. Krek je enako obzvaloval, da je prišlo do teh kritik v skupščini na adresu organizacije, o kateri je prepričan, da je prav tako visoko nacionalna,

Kino Union, tel. 22-21

Danes neprekinjeno prikazuje ob 16. 19 in 21 uri

Luis Trenker

v alpskem in zimsko-sportnem filmu bele opajnosti in veselega humorja

LAVINA

LJUBEZNI

Edini letošnji film znamenitega alpinista!

ki bo od pritličja do četrtega nadstropja popolnoma enako zidana. Tudi ta nadstropja so namenjena za trgovske lokale dočim sta peto in šesto določeni za nameščenje, odnosno uslužbenec v hiši. V petem nadstropju bo imel stanovanje trdnin poslovodja. Zadnje, sedmo nadstropje bo nekoliko pomaknjeno nazaj. S tem bo pridobila terasa, ki bo več metrov široka. Na vrhu stavbe bo imela svoje prostore lena kavarna s pleiščem. Stene tam gori bodo premakljive, da bodo poleti kavarno lahko odprli na stečaj in bo neposredno zvezana s teraso. V dvoričnem traktu je trdnika Bat'a v sirovem stanju že lani ko leto dogradila veliko in moderno kinematografsko dvorano, ki bo zavoljo lene lege v najožjem središču po vsej priliki zelo privlačna.

»Dom službe« Bat'a bo tedaj v resnici ena izmed najmodernejših palač kar se razvija iz dosedanje njene gradnje. Se zlasti jo bo povzdignila razsvetljava ker bo vse poslopje preneženo z neonskimi cevmi. Na vsem poslopiju ne bo nobene druge reklame kakor svetlobna. Vogalni del pročelja od vrha do tal bo ves v luči. Razsvetljava bo zelena, modra in vijoličasta, ozadje za svetlobno reklamo pa bo rdeče barvano.

Staro stavbo nekdanji Maličev hotel, so pričeli podirati lani dne 25. majnika. Računajo, da bo novo poslopje junija že pod streho, nakar bodo dovršili še notranja in druga dela.

kakor smo vsi nacionalni in državotvorni. V teh organizacijah ne delamo ničesar drugega, kakor da vzgajamo mladino in jo pripravljamo na borbo za našega kralja in domovine. Naši fantje morajo postati najpoštrvalnejši in najodločnejši vojaški kralja in domovine. Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. je priredila ta organizacija preteklo leto nadvse veličastno manifestacijo ljubezni za vladarja in domovino. Takih manifestacij je bilo mnogo po vseh naših krajih na mnogih so govorili kot gostje tudi poslanci iz Šumadije, Bosne, Južne Srbije in vsi so bili navdušeno sprejeti. Ta mladina ni šla v tujino pod slovensko zastavo, nego pod jugoslovensko trobojko in z belim Karadjordjevim orlom. Tako vzgajamo to mladino, ker hočemo, da bi postala prednja straža na mejah Jugoslavije. Samo to hočemo in ničesar drugega.

Nadaljnja debata

Narodni poslanec dr. Tupanjanin (opoz.) je govoril o pooblaščenosti za politične zakone. Zahteval je, naj se določi rok v katerem se morajo izdati. Nato je govoril še o nekaterih drugih zadevah.

Po poslancu Sveti Magliču (JRZ) je govoril poslanec Pavle Jovović (opoz.). Společka je poudarila, da je šele davi dobil amandmaje, tako da jih je mogel komaj prečitati. Govoril je nato o kreditih za vojaška pokopališča, o nadzorstvu na prodajo pčestev ob mejah, o amandmaju glede političnega udeleževanja sodnikov, o podzavljenju nekaterih banovinskih cest in še o nekaterih drugih amandmajih.

Zvečer so v debato o podrobnostih finančnega zakona in amandmanih posegli še polanci Nedeljković Savić, Branko Avramović, zaradi osebnega pojasnila prosvetni minister Čirić, Vojla Djordjević in drugi. Amandmani so bili še nekoliko spreminjeni. Tako je vlada umaknila amandman o denarnih kaznih za prekrške kinematografskih podjetij. Minister za socialno politiko in narodno zdravje se je že pooblastil, da prevzame in uporabi kredit 50 milijonov din iz prve tranše posojila za javna dela in narodno obrambo v svrhu podpiranja pasivnih krajev.

Naredna skupščina je nato zaključila posebno debato o finančnem zakonu in amandmanih. Zakon in amandmani so bili sprejeti z večino glasov.

Ob 20.45 je skupščina prešla h končnemu glasovanju o proračunu in finančnem zakonu. Opozicija se je umaknila iz dvorane. Glasovali so imenoma. Ob 21. je predsednik Simonović razglasil rezultat po katerem se je vseh 297 prisotnih poslancev izrazilo za proračun in finančni zakon. Novi proračun s finančnim zakonom

Gospodarstvo

Krivična razdelitev kreditov pri Narodni banki

Nedavno smo na tem mestu objavili vsebino spomenice, ki jo je izročil predsednik zagrebske industrijske zbornice g. Vladimir Arko trgovinskemu ministru g. Jevremu Tomiću o prilikah njegovega poseta v Zagrebu. Ta spomenica navaja med drugim tudi zahteve hrvatskih gospodarskih krogov glede kreditne politike Narodne banke ter pravi, da predstavlja znesek kredita ki je dan na področju Hrvatske, le neznamenit odstotek onega kredita, ki je dan zlasti v industriji v Srbiji. Ta različenost se motivira vedno s tem, da ima hrvatska industrija možnost priti do kredita pri močnih denarnih zavodih v Zagrebu, znano pa je, da je razlika med obrestno mero Narodne banke in privatnih bank prav znatna in predstavlja veliko ugodnost za ono industrijo, ki se lahko poslužuje kreditov Narodne banke. Nadalje pravi spomenica, da so gospodarski krogi ponovno opozorili na favoriziranje vzhodnih krajev od strani Narodne banke, toda brez uspeha. Zato je postavljena zahteva, da se podružnica Narodne banke v Zagrebu organizira kot glavna podružnica za področje savske in primorske banovine. Tej glavni podružnici se mora prideliti ustrezajoči kontingent kredita, v čigar okviru

bi sama razpolagala v interesu gospodarstva teh krajev.

Kako se je v zadnjih letih spremenila razdelitev kreditov na škodo zapadnih pokrajin nam kažejo naslednji podatki iz letnih poročil Narodne banke o razdelitvi meničnega portfelja na najvažnejše podružnice (v milijonih din):

	1934.	1937.	1938.
vsi krediti	1529	1432	1708
od tega:			
Beograd	515	651	888
Zagreb	397	306	340
Ljubljana, Maribor	157	104	98

Na centralo v Beogradu je odpadlo leta 1934 33.5% vseh kreditov, predlaskim 45%, lani ob koncu leta pa že 52%. Na zagrebsko podružnico pa je odpadlo leta 1934 še 26% vseh kreditov, predlaskim 21.4% in lani pa 19.9%. Obe slovenski podružnici v Ljubljani in Mariboru pa sta imeli leta 1934 še 10.3% vseh kreditov, predlaskim 7.3% in lani le še 5.7%.

Podobno je tudi gibanje kreditov pri ostalih podružnicah. Tako je imela podružnica v Novem Sadu leta 1934 še 6.6% vseh kreditov, lani pa 4.5%, podružnica v Osljeku pa leta 1934 4.4% vseh kreditov in lani 2.8%.

Ljubljano. Nesmisel je govoriti o dumpingu, nesmisel je alarmantna vest o fondu 200.000 din in nesmisel groziti kartelni monopol prodaje slanin in mesa, ki ne spada v področje trgovine z živino!

Vse druge trditve mesarjev predstavljajo nerodno koketiranje z oblastmi, javnostjo in konsumisti. Kje je na primer direktni stik mesarjev s kmetovalci? Zakaj so v času bojkota kupili vseh 5 vagonov prašičev od tujih trgovcev in ne direktno od kmetovalcev? Zakaj so plačali njim prašiče celo dražje kakor so jim bili ves februar in marec na razpolago v Ljubljani? Neresnica je tudi, da imajo mesarji škodo od živinskih bolezni. Ali naj navedemo se cene, po katerih so plačevali ljubljanski mesarji zaklane prašiče, ko so jih morali trgovci zaradi nastale bolezni takoj pokati vse zaloge?

Ljubljana. Neka legalna trgovina z živino se že dolgo bori z velikimi težavami. Izvozniki so bele vrane, na domačem trgu pa se pojavljajo vedno novi konkurenti, po večini brez veljavnih obrtnih listov. Prav skromen donos nudi le še komisijska trgovina. Sedaj se pojavlja nov konkurent v novi obliki: skupina pri mesarski zadrugi, ki ji je bojkot dobrodošlo sredstvo, da izloči trgovce in sama spravi trgovski dobiček, da se iznebi na trgu konkurence šibkejših mesarjev in da potem dikтира cene.

To je pravo ozadje njihovega boja. Na nadaljnje napade ne bomo odgovarjali. Naprosili pa bomo Zbornico za TOI, naj dejanske položaje in ugotovitve, kdo je povzročil, da so cene mesa in slanin na ljubljanskem trgu padle.

Odtok deviz se je ustavil

Zadnji izkaz Narodne banke od 8. t. m. zaznamuje razveseljivo dejstvo, da je imela Narodna banka v prvi četrtini marca po dolgi vrsti tednov večji odtok deviz, nego je znašal odtok. Zlati zaklad se je povečal za 0.4 na 1913.8 milijona din (lani 1764.9), devize izven podlage pa so narasle za 8.1 na 446.0 milijona din (lani 409.9). Tudi postavka raznih aktiv, ki vsebuje neizkazane devize in neizkazano zlato, je narasla za 3.8 na 2023.6 milijona din (lani 2287.4). Posojila so v prvi četrtini marca narasla za 8.2 na 1658.6 milijona din (lani 1606.2).

Otok bankovcev se je skril za 12.4 na 6527.3 milijona din (lani 5703.9). Obveznosti na pokaz pa so se povečale za 31.0 na 2092.9 milijona din (lani 2748.4), pri tem pa so žirovni računi narasli le za 2.7 na 1051.4 milijona din (lani 1587.3). Vrednost zlataga zaklada skupaj z oficioalno premijo je znašala 8. t. m. 2459.2 milijona din, kar predstavlja nasproti toku bankovcev in obveznostim na pokaz kritje v višini 28.52% (v prejšnjem tednu 28.58%).

Gospodarske organizacije in nova davčna doklada

Določbe novega finančnega zakona, ki se tičejo nove davčne doklade v višini 20 do 33% na neposredne davke, so med davkoplačevalci vzbudile precejšnje vznemirjenje. Že v ponedeljek zvečer se je sestal v Trgovskem domu akcijski odbor gospodarskih organizacij, ki se ga je udeležilo okrog 100 zastopnikov. Konferenco je vodil predsednik Zveze trgovskih združenj g. Stane Vidmar. Pojasnil je določbe finančnega zakona, ki se tičejo tega novega davka. Posamezni trgovski organizaciji izrazili mnenje, da gospodarstvo Slovenije pri sedanjih davčnih obremenitvah ne prenese še novega bremena. Opozorili so tudi, da v davčni lestvici ne prihaja do izražaja potrebna progresija, predvsem pa vzbujajo vznemirjenje določba, da je davek vnaprej določen za 10 let.

Predstavniki gospodarskih organizacij so sklenili poslati predsedniku vlade finančnemu ministru in kraljevemu namestniku brzojavko s prošnjo, da se amandma o davčni dokladi umakne, ker slovensko gospodarstvo ne prenese nove davčne obremenitve. Enake brzojavke so poslali predsedniku senata in slovenskim ministrom ter poslancem.

Pred novimi deviznimi ukrepi

Poročali smo že, da pripravlja Narodna banka gradivo za reformo naših deviznih predpisov. Sedaj poročajo iz Beograda, da se bo v kratkem sestel stalni koordinacijski odbor pri zunanjem ministru k seji, na kateri se bo poleg vprašanja naše zunanje trgovine razpravljalo tudi o deviznih ukrepih, ki jih predlaga Narodna banka zaradi pospeševanja našega izvoza v neklirinske države.

Prav tako smo že poročali o nameravanih strogih ukrepih, da se prepreči tihotapstvo deviz in valut. Narodna banka že pripravlja tozadevno uredbo. Predlog finančnega zakona, ki je bil predložen Narodni skupščini, pa vsebuje pooblastilo za ministrski svet, da izda uredbo z zakonsko močjo o pobijanju nedopustne trgovine in tihotapstva z devizami, valutami, vrednostnimi papirji, plemenitimi kovinami in drugim kamenjem.

Gospodarske vesti

== K povišanju blagovne tarife. Včeraj smo v članku o povišanju blagovne tarife navedli na koncu številke pozicij iz aneksa z navedbo, da bodo povišane; glasiti pa bi se morale, da te številke iz aneksa ne bodo povišane.

Borze

14. marca

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirniški čeki nespremenjeno (13.80), prav tako angleški funti (specialni tečaj 238, svobodni 268). Grški boni so danes nadalje popuščali in so se nudili po 30.50. V Zagrebu je bil promet po 31.50, v Beogradu pa 31.49.

Na zagrebškem efektivnem tržišču se je vojna škoda pri malni tendenci trgovanja po 480 (v Beogradu po 477.25-478). Nadalje je bil promet v 6% begluških obveznicah po 92.75 (v Beogradu po 91.75 - 92), v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 92 in 7% Blavromu posojilu po 96.25 (v Beogradu po 96.50).

DEVIZE

Ljubljana, Amsterdam 2315 - 2353, Berlin 1755.12 - 1758.88, Bruselj 734 - 746, Curih 995 - 1005, London 204.70 - 207.90, New York 434.87 - 440.87, Pariz 115.45 - 117.75, Praga 149.50 - 151, Trst 229.85 - 232.95.

Curih, Beograd 10, Pariz 11.66, London

Zakaj kompromis za Pokojninski zavod?

Koncem leta 1938 so potekli mandati delegatov za Pokojninski zavod v Ljubljani in sedaj ima priti do obnove zastopstva zavarovancev in njih delodajalcev pri tej najvišji zavarovalni instituciji. Iz vrst delegatov se potem konstituira vodstvo zavoda, upravni in izvršni odbor s predsedstvom. Predsednika postavlja ministar. Leta 1924, so bile zadnje volitve delegatov. Pozneje, torej že 15 let, je vedno prišlo do kompromisne liste, tako da so bile volitve nepotrebne. Kompromise so sklepali zastopniki zainteresiranih strokovnih organizacij.

Pri nas je vsaka javna zadeva tudi politična in naravno je bilo, da so tudi volitve v Pokojninski zavod, kakor pozneje kompromisi, stali pod političnim vplivom. Z drugimi besedami: od političnih strank je bilo odvisno, ali bodo s svojim vmešavanjem povzročile borbo tudi za delegatski in upravni mesta v Pokojninskem zavodu z vsemi posledicami, ki jih taka borba povzroči v vodstvu in politiki zavoda samega. Po volitvah v letu 1924 je prevladalo mišljenje, da je treba Pokojninski zavod izvesti iz dnevnih političnih borbe. Od takrat sta se obe glavni slovenski politični stranki odrekli neposrednega poseganja v volitve za Pokojninski zavod in sta pri vsakokratni obnovi zavodovega zastopstva le v toliko intervenirali, da se v zavodu ni pojavil pretežen vpliv ene ali druge politične grupacije. Tako je bilo l. 1928. in zopet l. 1933.

Ko je bilo letos postavljeno vprašanje volitev v Pokojninski zavod na dnevnem red, je tako v delodajalskih kakor v namošenskih krogih prevladovala želja, da se volilna borba, ki bi neizogibno dobila politični značaj, tudi tokrat izključi še posebej z ozirom na čas, v katerem živimo in na prilike, pod katerimi deluje Pokojninski zavod. Danes se še posebej povsod poudarja, da imamo Slovenci celo vrsto važnih zadev in vprašanj, pri katerih je treba izključiti politične borbe in če le moredo, doseči složno sodelovanje vseh zainteresiranih brez ozira na njihovo strankarsko pripadnost. JNS, ki je tudi v času, ko je bila (leta 1933.) na oblasti, to stališče zastopala in tudi takrat odobravala kompromisno listo, se svoiemu gledanju na to vprašanje ni hotela izneveriti. Zato je banovinski odbor stranke na svoji seji dne 7. januarja soglasno odobril, da se stranka kot taka v volitve za Pokojninski zavod ne vmešava, temveč prepušča zainteresiranim stanovskim skupinam, da se sporazumejo o skupnem složnem nastopu. Edini interes, ki ga je stranka pri tem legitimno imela, je bil ta, da se kompromis politično ne zlomil in zbor delegatov ne sestavi tako, da bi nudil silko enostranske politične predelitve. Ko je bilo zato osigurano načelo paritete med naprednimi in ostalimi člani novega zastopstva in nove uprave in načelo nevturalnega objektivnega poslovanja zavoda samega, je stranka opustila vsako nadaljnjo intervencijo.

Razgovori o razdelitvi mandatov na posamezne zainteresirane stanovske skupine, so se vršili med zastopniki teh skupin samimi. Ako se sedaj pojavljajo neke akcije za posebne liste, izven kompromisne, potem je izvor teh akcij v glavnem v sporu za razdelitev mandatov med posameznimi organizacijami. Tako so se n. pr. vse glavne namošenske organizacije, ki imajo za člane zavarovance Pokojninskega zavoda (»Zveza društev privatnih nameščenecv«, »Zveza združenih nameščenecv«, »Savez privatnih nameščenecv« ter »Savez bančnih in zavarovalnih uradnikov«) udeležile pogajanj na kompromisni osnovi; do nesoglasja je prišlo le, ker se niso mogli sporazumeti glede števila mandatov, ki naj vsaki izmed teh skupin pripadejo. »Zveza

društev privatnih nameščenecv«, ki je daleko najjačša organizacija zavarovancev Pokojninskega zavoda, je ponujala svojima tovariškima organizacijama, Savezu privatnih ter Savezu bančnih nameščenecv, proporcionalno udeležbo na mandatih, ki je bila v stvari višja, nego bi jim pripadala strogo po številu njihovega članstva. Ti dve organizaciji pa sta stavili zahteve, ki so šle tako daleč, da bi nazadnje Zveza privatnih nameščenecv sploh ne imela mandata. Nesporo je tudi, da gre »Zvezi« driti v privatnih nameščenecv« prvenstvo pri kandidaturah v upravni, odnosno izvršni odbor Pokojninskega zavoda. Zdelo se posameznikom tu niso mogle priti v poštev. Ako sedaj akcijski odbor za t. zv. »Koncentracijsko listo« utemeljuje svoj akcijo s tem, da morajo zavarovanci v Pokojninskem zavodu imeti svobodno izvoljene zastopnike, se bori za nekaj, česar nihče ni zanikal. Postavljanje kandidatov na kompromisni listi je izključno stvar zainteresiranih stanovskih organizacij in krogov; JNS se v to ni vmešavala in se ne vmešava.

Ravno tako je z delodajalci, ki so že od početka izjavljali, da iz razumljivih razlogov ne želijo nobene borbe. Ako nam gotovi krogi skušajo postaviti proti kompromisni listi posebno listo, je razlog ne v odklanjanju kompromisnega načela, temveč v nesoglasjih, odnosno v željah poidevcev glede mest v vodstvu zavoda.

Pri celi stvari torej ne gre niti za neke načelne niti za kakšne gospodarske difference. Če ne bi bilo števila funkcijskih mest v zavodu z zakonom omejeno, bi se cela zadeva morda sploh ne postavljala na dnevni red...

Tistim, ki skušajo delati zgago, češ da se napredna stranka ne bi bila smela spuščati v kompromis z današnjimi oblastniki, moramo pa že reči, da bi pri raznih prvobornih, ki se dajejo sedaj v zagrebskih listih poveljevat kot junaški opozicijski, raj, videli, ali bi bili korajžni 11. decembra Kdor povrhu tega ve, da je samouprava Pokojninskega zavoda zelo nežna cvetka, ta bo imel polno razumevanje, ako ljudje, ki se zavedajo svoje odgovornosti, niso hoteli borbe izvoljene zastopstvo in upravo Pokojninskega zavoda je, pa če tudi na kompromisni podlagi, ki se sedaj nekaterim tako malo dopade, vedno še mnogo, mnogo boljše, nego imenovano. Mi mislimo, da pač ni treba, da bi se še Pokojninski zavod pridružil Okrožnemu uradu in Trgovskemu bolniškemu društvu.

V »Hrvatskem dnevniku« je nekdo izlegel kukavičje jajce, češ da je JNS izdala opozicijo in da se spušča celo v nelojalno borbo proti njej. Kar se Dalmacije tiče, smo mi od vsega početka stali na stališču, da bodi volilnim upravičencem iz Dalmacije, ki tvorijo posebno volilno skupino, popolnoma prepuščeno, ali hočejo tudi oni za sebe kompromisno listo ali pa odločitev v volilni borbi. Temu stališču smo ostali dosledni in se niti z najmanjšo gesto, še manj s kako akcijo nismo mešali v dalmatinsko zadevo. »Hrvatski dnevnik« ve prav tako dobro, kakor mi, da imamo na cenzuro toliko vpliva, kakor on, ali pa še manj. Lahko mu zatrdimo, da mi nimamo ničesar proti javnemu razpravljanju cellega vprašanja. Očitek, da se mi s komurkoli dogovarjamo, kako preprečiti tiskanje letakov in drugega volilnega materiala za posebne liste, je kleveta, ki jo prav obzajujemo. Prosimo tudi, da se razne posebne liste ne označujejo kot liste demokratiških elementov in pa akcije načelne opozicije. Kdo je opozicija in kdo je demokratiški element, to pokazati je bila druga prilika. Te prilike niso vsi izrabili, ki se danes dajo proglašati za opozicijske junake.

Sanitetni fond

Beograd, 14. marca. p. Danes je bila objavljena in uveljavljena uredba o narodnem sanitetskem fondu, ki jo je izdal ministrski svet na predlog ministrov za socialno politiko in narodno zdravje ter za finance. Fond se ustanavlja za ureditev in oskrbo bolnic, zdravilišč, kopališč in ostalih zdravstvenih ustanov, da bi mogli izpolniti svojo zdravstveno službo, ter za higienično asanacijo vasi. Sanitetski fond je samostojna državna ustanova s sedežem v Beogradu, upravlja pa ga Državna hipotekarna banka.

Akcija za sanacijo zavarovalnice Feniks

Beograd, 13. marca. AA. Včeraj in danes se je vršila konferenca zastopnikov akcijskega odbora Feniksovih zavarovancev iz vse države. Na konferenci so sprejeli sklepe o olajšanju končnega ozdravljenja jugoslovenskega Feniksa.

Danes dopoldne je trgovinski minister Jevrem Tomić sprejel v svojem kabinetu delegacijo akcijskega odbora. Delegacija je ministru orisala položaj in navedla nujne ukrepe, ki bi jih bilo treba izdati. Minister Tomić je delegaciji obljubil, da bo storil vse, kar je le mogoče, in potrebno, da se sanacija hitro in ugodno izvrši in da bodo interesi zavarovancev popolnoma zavarovani. Dalje je minister izjavil, da bo vse potrebno ukrenil, ko se bo posvetoval z zastopniki zavarovancev.

Polovična voznina

za skupščino Aerokluba
Beograd, 13. marca. AA. Prometno ministarstvo je dovolilo polovično voznino na državnih železniških delegatov aerokluba »Naša križca, če se udeležijo rednega letnega običnega zbora v Beogradu 26. t. m. Popust velja za odhod od 23. do 26. in za vrnitev od 26. do 29. marca t. l.

Iz državne službe

Beograd, 14. marca. p. Na trgovski akademiji v Mariboru sta napredovala prof. Vasilij Mirk v 4/1, dr. Josip Celar v 5. pol. skupino. — V sodni službi sta napredovala starejši sreskih sodišč Alfonz Cepuder v Ribnici in Karel Turk v Sevnici v 3/2.

Omejitev železniškega prometa v Avstriji

Kakor poročajo nemški listi, je bil te dni ponovno močno omejen železniški promet na nekaterih bivših avstrijskih progah, zlasti na progi z Dunaja proti Gradcu in oni proti Solnogradu. Skupno je bilo na teh dveh progah ustavljenih v raznem prometu 10 brzih in 29 osebnih vlakov. Ti ukrepi so v zvezi s tednjo in pa s protrebami drugih prevozov.

Boj med mesarji in trgovci z živino

Prejeli smo:

Pod tem naslovom so objavili ljubljanski dnevnik razne nasprotujoče si vesti in napade na trgovce z živino. Navzile temu, da se nam v teh napadih podtakajo nečedni nameni, da smo krivi zaradi visokih cen mesa in slanin v Ljubljani in še druge nečednosti, smo nameravali molčati. Ker pa vidimo, da se napadi nadaljujejo in da bi se naš molk lahko tolmačil napačno, smo primorani natočiti javnosti čistega vina. Kaj je resnica?

Res je, da so ljubljanski mesarji proglasili v drugi polovici februarja bojkot starih ljubljanskih trgovcev z živino, vendar pa je povod za ta bojkot nekoliko drugačen, kakor je bil naslikan. Z odlokom št. III.5 371/1 je namreč veterinarski oddelek banke uprave sredi februarja odredil, da se smeje prodajati prašiči po poreku iz drugih banovin samo zaklani, obarani, omavžani in očisti. Ta odlok banke uprave, ki ga je tolmačiti kot varnostni ukrep, da se prepreči širjenje slinavke in parkijeve, ni bil vseh ljubljanskih mesarjem, med katerimi je zavladalo veliko razburjenje češ da ta odredba škoduje njihovim obrti. Ni pa se nevolja mesarjev obrnila proti banki upravi, temveč proti trgovcem z živino češ da so ti izposlovali pri banki upravi to odredbo v zaščito svojih koristi. Navzile pojamilu predsednik mesarske zadruge g. Brecljnik, da to ni resnica, so sklenili mesarji v znak protesta nabavljati prašiče sami neposredno in trgovce bojkotirati. Bojkot je bil torej osnovan na žaljivi predpostavki, da stoji banka uprava pod neakčnim vplivom ljubljanskih trgovcev z živino!

To pa je samo plašč, ki naj zakrije do cel drugega interese, kakor jih navajajo. Na bojkotu je namreč v prvi vrsti zainteresirana skupina finančno dobro fundirani ljubljanskih mesarjev. Namen te skupine je prozoren: z bojkotom starih ljubljanskih trgovcev hoče spraviti v žep trgovski in mesarski dobiček tako da bi nabavljala blago tudi za finančno šibkejšie mesarje, ki nimajo razpoložljivega kapitala za direktne nabave živega blaga na zalogo. Umljivo je, da pri tem ta skupina ne bo ščitila z nizkimi cenami in drugimi sredstvi šibkejših konkurentov, ki so ji na trgu že dolgo tro v peti. To ista skupina, ki ima vso oblast v zadrugi, in je dikтира, la bojkot finančno šibkejšim članom mesarske zadruge, ki jim ta spor najbolj škoduje!

Za javnost naj bi dobil ta bojkot aureolo ljubezni do konsumentov in skrb za poe. ni zabelo, mimogrede pa naj bi ustvaril v javnosti nerazpoloženje proti trgovcem tudi nekaj drugih nerušnih trditve. Tako trditve o »kartelju« trgovcev, ki da je diktirali mesarjem, mnogo previseko cene! Kaj je resnica? Na mestni klavnici v Ljubljani trguje s prašiči in živino nad 50 trgovcev, od katerih pa imajo samo štirje pravilno po ljubljanskem mestnem poglavstvu izstavljeni obrtni list, vsi drugi pa se bavijo s trgovino te stroke na ljubljanskem trgu protizakonito! To je ugotoviti tudi obrtni oddelek ljubljanskega mestnega poglavarstva. Skupni odpora mesarjev je proglasil te proti štirim legalnim trgovcem, vsi drugi, ki izvršujejo to obrt protizakonito, so izveti! To le mimogrede kot kuriozum! Važno pa je vprašanje: kako je mogoče pri toliknem številu trgovcev in spričo razmerja 4 proti 46 govoriti o tistem ali javnem kartelu in kako

naj 4 legalni trgovci pri tako veliki konkurenci ilegalnih trgovcev diktirajo na ljubljanskem trgu visoke cene prašičev? To je uganka, ki jo je tem težje rešiti, ko prihajajo stalno na ljubljanski trg tudi hrvatski trgovci s prašiči.

Veliko vlogo igrajo v teh napadih tudi visoke cene živih prašičev, ki da jih je ta znameniti karte diktirali mesarjem. Trditve je iznešena na način, ki dopušča sklepanje, da so morali mesarji plačevati prašiče stalno po 12 din in celo 12.50 din, prodajati pa meso in slanino po 18 din za kg. Ta dikta da je vzrok visokih cen mesa in slanin na ljubljanskem trgu. Kaj je resnica? Po 12.50 din ni bil že dolgo let prodan na ljubljanskem trgu noben živ prašič, po 12 din pa so bili po večletnem presledku prodani 4 vagoni, in sicer v novembru in decembru lanskega leta. Sicer pa je bila takrat nakupna cena 9.75 do 11 din. Dvig cen je v tej dobi povzročil zelo živahen izvoz prašičev v Nemčijo, ki je v teh mesecih uvozila iz Jugoslavije poleg rednega avstrijskega in nemškega kontingenta živih prašičev tudi 40.000 zaklanih prašičev, pa tudi povečan izvoz na Češko, slovaško, kjer je po končani politični krizi nastopilo obšutno pomanjkanje blaga. Toda cena 12 din je bila najvišja cena za prvovrstno blago, dočim je bila najnižja cena v istem času 10 din za blago nekoliko slabše kakovosti. Povprečno pa so kupovali mesarji lanske leto prašiče v Ljubljani po 8.50 do 11 din, leta 1937 nekaj mesecev celo po 7.50, prejšnja leta pa so bile cene še nižje.

Koliko pa je notiralo v tem času svinjsko meso in koliko slanina hrvatskih prašičev? Letos 9., 10., 13. in 14. februarja, torej v dneh, ko se o bojkotu ni še niti šepetalo, je bila cena prašičev v Ljubljani od 8.75 do 9.75 din za kg, meso in slanina pa sta bila po 18 din.

Zakaj niso pokazali ljubljanski mesarji svoje ljubezni do konsumentov v času nizkih nabavnih cen in zakaj se opirajo pri svojih pritožbah celo na takšne cene živega blaga, ki jih sploh ni bilo? Zakaj niso znižali cen slanin in mesa letos v januarju in v prvi polovici februarja, ali pa vsaj v drugi polovici februarja in v marcu, ko so z bojkotom že izločili trgovce posrednike ter so jih stali prašiči po njihovi lastni navedbi 9.24 din za kg? Posredovalci so vendar v tem času odpadli in je s tem odpadel tudi dozdani vzrok visokih cen? To vzbuja upravičen sum, da so hoteli vtakniti v žep poleg svojega obrtniškega dobička še trgovski dobiček in prodajati blago po nelzpremenjeni ceni dalje.

Se le, ko so prišli na trg z mesom in slanino trgovci — tokrat res brez posredovalcev mesarjev — so znižali tudi mesarji ceno slanini in mesu.

Toda brez smohvale: trgovci niso prišli prodajati na trg iz ljubezni do konsumentov, temveč zaradi bojkota mesarjev. Imeli so nekaj vagonov prašičev, ki jih ni bilo mogoče držati brez nevarnosti dolgo na zalogi. Bili so prisiljeni, da jih pokoljejo in vnovičjo po mesarju Lavitžarju z detajlno prodajo na trgu. Do te prodaje so jih prisilili mesarji sami. Res je tudi, da im je hoteli neko to prodajo preprečiti, je polni vso stojnico z izlozom in karbolom, namazal s kolomazom ter ukradel iz nje tudi inventar. Ta prodaja na trgu je torej zlo, ki se mu ni bilo mogoče ogniti, kajti nihče ne more »hitevati«, da bi pometal trgovci zaradi bojkota prašiče v

Češkoslovaška - razkosana...

Črtkasto ozemlje prikazuje kraje, ki jih je morala Češkoslovaška po monakovski pogodbi med štirimi evropskimi velisilami odstopiti najprej Nemčiji, nato pa še Poljski in Madžarski. Obseg Češke je tedaj padel od 52.000 km na 35.752 km, Moravsko-Sileške od 26.800 km na 17.169 km, Slovaške pa od 49.000 km na 38.586 km, Podkarpatske Rusije pa od 12.200 km na 10.620 km.

V pogledu ozemlja je Češkoslovaška izgubila v celotni 37.967 km, v pogledu prebivalstva pa 4.712.000 prebivalcev. Češkoslovaški je ostalo po razmejitvi z Nemčijo, Poljsko in Madžarsko okoli deset milijonov prebivalcev, ki so se zdaj zopet razcepili na troje...

Videl sem

Značilna knjiga angleškega novinarja o lanskim septemberski krizi v ČSR

Angleški novinar Sidney Morrell je izdal knjigo, ki obravnava krizo Češkoslovaške v septembru minulega leta. Knjiga ima značilen naslov:

Morrellova publikacija prinaša niz važnih podatkov, ki so deloma še nepoznani, deloma pa so bili doslej dostopni samo poučenim osebam. Chamberlain je čez Češkoslovaško napravil križ že davno prej, nego je napočil usodni trenutek. Znanja Simonova izjava glede Češkoslovaške ni bila nič drugega nego poziv

Morrell obravnava tudi misijo lorda Runcimana. Chamberlain je dejal, da je prišel Runciman samo zaradi tega v Prago, ker je tako želela češkoslovaška vlada. V resnici pa je bila misija lorda Runcimana v tem, da iztrga kontrolo praške politike iz rok predsednika dr. Beneša ter jo izroči v Chamberlainove roke.

Dramatični prizor v noči od 20. na 21. september, ko sta britski in francoski poslanik prišla na Hradčane k dr. Benešu z zahtevo, naj sprejme angleško-francoski ultimati, ki je pomenil kapitulacijo ČSR, opisuje Morrell takole:

Dne 21. septembra ponoči ob treh je odšel britanski poslanik v Pragi Basil Newton iz prostorov poslanstva na Hradčane, kjer se je sestel s francoskim poslanikom de la Croixom. Oba sta zahtevala takojšen razgovor z Benešem. Predsednik tajnik, obločen v haljo, je odšel v prezidentovo spalnico in zbudil dr. Beneša. Lahko si mislimo, kako je takrat izgledal dr. Beneš: truden, strašno star navzlic svojim 54 letom in živčno popolnoma izčrpan. Takšen je stopil pred oba diplomata, da bi pogledal dejstvom v obraz. Ministra sta zahtevala od predsednika točen in pozitiven odgovor.

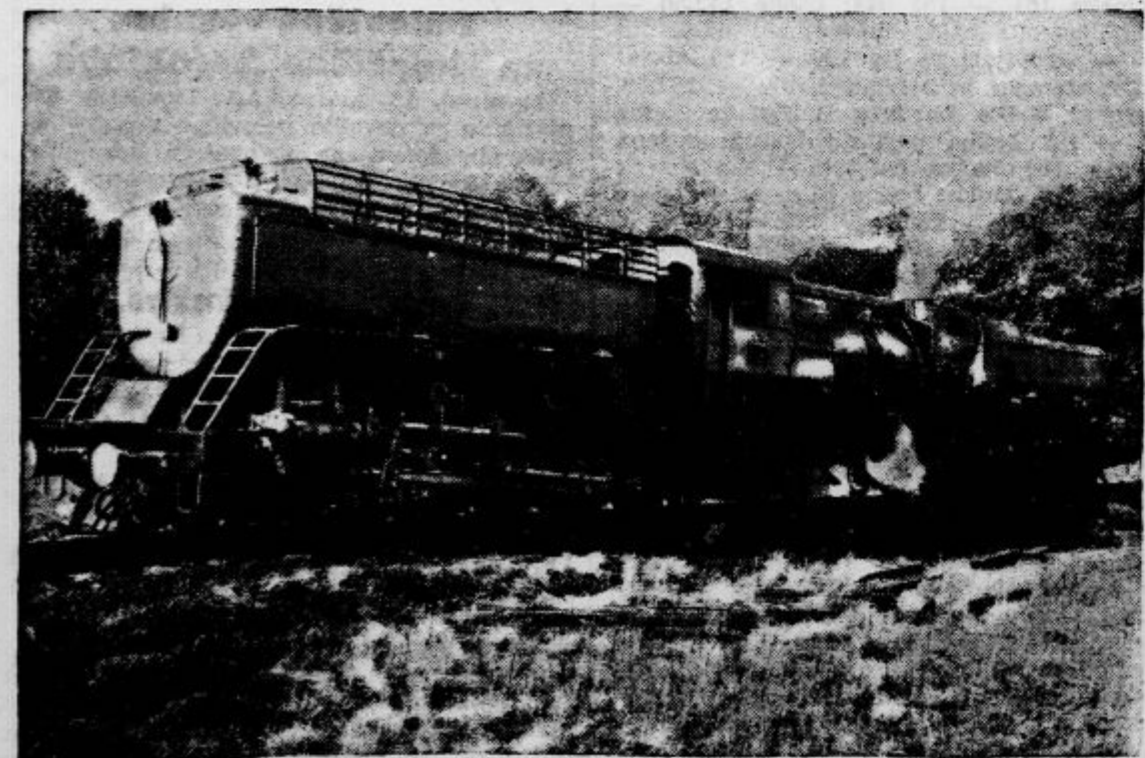
Francoski poslanik de la Croix je imel nevalečno nalogo sporočiti dr. Benešu, da Francija ne bo priskočila na pomoč Češkoslovaški, če bi bila ta napadena. Newton je nato pristavil, da se bo Anglija popolnoma desinteresirala glede usode Čehov, ako ti ne pristanejo na takojšen odstop sudetskakega ozemlja Hitlerju. Dr. Beneš je v tistem trenutku spoznal, da je sam in zapuščen... Oba poslanika sta energično zahtevala

Vzorna vas

V vasi Magnetu na Francoskem bodo napravili letos zanimiv poskus. Poskusiti hočejo, kako se bo obnesla tipično poljedelska občina, če jo popolnoma elektrificirajo. V vse kmetčke hiše bodo vgradili oziroma že postavljajo najnovejše električne aparate. Kmetice bodo molzle z elektriko, z elektriko bodo izdelovale maslo in kuhale. Po poljih bodo vozili električni plugi in kmetje se bodo zvečer greli ob električnih pečeh.

Prijetno je pri tem eksperimentu to, da dobe kmetje vse električne priprave in tok zastoni, vsaj za to poskusno leto. Skupina francoskih elektrarn finansira ta velikopotezni načrt. Če poskus uspe, si vsak občan Magneta lahko kupi električne aparate za tržno ceno. Če ne uspe, jih lahko vrne, ne da bi mu bilo treba kaj plačati.

Lokomotiva za Afriko

V Roubaisu na Francoskem so izdelali lokomotivo, ki bo vozila v ozemlju Nigra v Afriki. Lokomotiva meri v dolžino 28 m, tehta 150 ton, njena kolesa pa so napravljena za progo, ki ima samo 1 m širine

vala odgovor, ki ga mora Chamberlain naslednji dan sporočiti Hitlerju v Godesbergu. Ta odgovor mora biti pozitiven, če računa dr. Beneš še na pomoč zapadnih velisil, v nasprotnem primeru je lahko tudi negativen.

Beneš ni mogel takoj reči da ali ne. Moral bi imeti čas za premislek. Opozoril je nočna gosta, da je ura tri. Toda Chamberlain je imel najavljen obisk v Godesbergu naslednji dan. Bilo je torej dovolj časa, da bi se dr. Beneš lahko naspal in sklical naslednji dan vlado na posvetovanje. Diplomata pa sta bila neizprana. Iz Newtonovega obnašanja se je videlo, da čaka Chamberlain praškega poslanika pri telefonu. Newton in de la Croix sta zahtevala, naj dr. Beneš takoj pozove člane vlade na sejanek. Tako je dr. Beneš sprevidel, da je brez pomena sleherni nadaljnji odpor. Trden je pristal na zahtevo, naj se nemudoma pozovejo člani vlade na posvetovanje.

Tako piše o tej stvari angleški novinar, ki na koncu pripominja, da je Anglija v Mnakovem izgubila mnogo več nego Češkoslovaška.

Nov Chaplinov film

Charlie Chaplin je doslej samo enkrat spregovoril v filmu, in sicer v filmu »Moder ni časi«, ko je na koncu zapel neki kuplet v nemogoči mednarodni jezikovni mešanici. Nekako sličen nastop si je izmislil Chaplin za zdaj, ko kam v svojem novem filmu posnema »Ati diktatorje«. Njegova namera je, da bi govoril v tem filmu neko srednjeevropsko jezikovno zmes, ki je ne bo nihče razumel. Poročajo, da je za snemanje tega filma že vse pripravljeno, trak pa ne bo dovršen pred koncem letošnjega leta.

Morilec ugovarja branitelju

Weidmann jemlje krivdo za vse zločine izključno nase

Prvi dan razprave proti množestvenemu morilecu Weidmannu je prinesel senzacijo. Weidmann je pobijal trditve svojega branitelja Mora Gafferija, ki ga je skušal razbremeniti, ter je priznal, da jemlje nase krivdo za vse izvršene zločine.

Weidmann sedi na zatožni klopi vklenjen, njegovi sodružniki Million, Blanc in Colette Tricotova pa so samo zastraženi. Ko je predsednik obravnave vprašal Weidmanna, če hoče tolmača, da bo prevajal njegove izjave, se je obtoženec zahvalil, češ da že toliko obvlada francoski jezik, da se bodo lahko naravnost sporazumeli.

Nato je zločinec opisal obisk policije na dan 8. decembra 1937 v vilo »La Voulzie« v St. Cloudu sta prišla dva moška. Izdajala sta se najprej za organa finančne stroke in sta spraševala po nekem stanovanju. Ko je Weidmann zahteval, naj se legitimirata, sta pokazala rdečo-belo-modri izkaznici, kakršne imajo detektivi.

Weidmann ju je povedel v svojo sobo,

Krokodil z vojakom na hrbtu?

Ne. To je samo akvaplan s strojnico, katero uporablja plavajoči stražnik na vodi

Papeževa tiara

Vredna je približno tri milijone dinarjev

Tiara ki jo dobi novo izvoljeni papež ob svojem kronanju, nosi potem samo ob velikih ceremonijah v cerkvi svetega Petra, pri drugih verskih funkcijah je okrašen z mitro.

V prvih krščanskih stoletjih v ostalem, kakor vse kaže, ni bila tiara znak papeževnega dostojanstva, temveč trak okrog čela. Pozneje ga je nadomestila orientalska mitra in šele v enajstem stoletju se je pojavila krona, ki je bila sprva še preprosta.

Bonifacij VIII. ji je dodal drugi obroč, Benedikt X pa je v drugi polovici enajstega stoletja ustvaril tiaro, kakršna je danes.

V teku stoletij je postajal ta simbol papeževne moči čedalje dragocenejši, dočim je bil do 13. stoletja preprost in včasih celo iz neplemenite kovine. Julij II, ki je ljubil pomp, je nosil že čudovito cizelirano zlato krono, ki je bila vsa posuta z dragulji. Med temi je bil rubin 120 karatov, nad njim pa biser neprecenljive vrednosti. Ta tiara je veljala 200.000 dukatov, po današnji vrednosti kakšne tri milijone dinarjev.

Kukavičje skrivnosti

Kukavica uniči vsako leto najmanj milijon ptic

Angleški trgovec E. P. Chance je prispeval zoologiji zanimivo gradivo. Dvajset let je poslušal kukavice in svoja opazovanja beležil. Zapisoval si je tudi točno, kako se te ptice ravna, v koliko se vračajo spomlad na svojih prejšnjih gnezdi in po katerem sistemu polagajo svoja jajca v tuja gnezda.

Uspavilo mu je vrnilo spomin

V državni bolnišnici v Mississippiju so z uporabo nekega uspavila pripravili sedemdeset let starega moža do tega, da se je spomnil dogodkov, ki je bil nanje popolnoma pozabil.

Sio je za nekega Williama Lawrence, ki so ga našli pred devetimi leti na cesti v Jackson. Mož se ni mogel tedaj ničesar spominjati, niti svojega imena. V bolnišnici so bili že popolnoma obupali, da bi ga mogli identificirati. Sedaj pa so mu dali neko drogo, ki ga je za več tednov uspavala. Ko se je zbudil, je povedal ne samo svoje ime, temveč se je spomnil tudi vseh sorodnikov in dogodkov iz prejšnjega življenja, med tem ko je popolnoma pozabil na vse, kar je bil doživljal v zadnjih devetih letih v bolnišnici.

Sto obtožb proti novinarki

Bukareštanski listi poročajo, da je več nego sto sodnih uradnikov z njihovim društvom vred vložilo tožbe proti rumunski novinarki Brigiti Poepescovi. Poepescova je napisala članke pod naslovom »Zbogom, podkupnine pri sodnikih!«, zavoljo katere ga se čutiljo omenjeni uradniki v svoji stanovski časti prizadeti.

Casablanca — vojaško oporišče

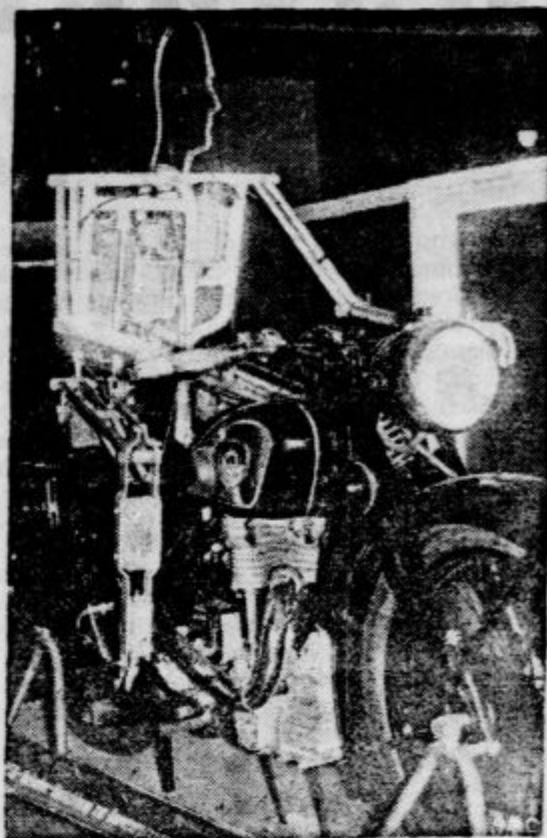
Mesto v Afriki, ki je doslej veljalo le za trgovsko luko

Francoski vojaški krogi hočejo po vsej priliki v najhitrejšem tempu ustvariti oboroževalno industrijo v kolonialnem področju. Pred kratkim so poročali, da so v Indokini osnovali tovarno, ki je sposobna v letu dni zgraditi sto letal in 400 letalskih motorjev, sedaj pa so podobno tovarno za letalske motorje zgradili v Casablanci.

Pristaniške naprave v tem mestu bodo razširili s novim bazenom in ogromnim

dokom, iz česar je razvidno, da nameravajo Casablanca, ki je bila doslej trgovinsko pristanišče, spremeniti tudi v oporišče za vojno mornarico. Mesto Oran je že davno takšno oporišče za vojno mornarico in kopno vojsko. Da bi mogli od tu in iz Casablance v primeru potrebe dovolj hitro dobavljati vse potrebno Tunis, bodo znatno skrajšali tudi železniško zvezo med Constantinom in Gabesom.

Robot na motociklu

Na nedavni razstavi avtomobilske industrije v Berlinu je bilo razstavljeno tudi to mehanično čudovišče, robot na motornem kolesu, atrakcija, ki je imela vedno dovolj radovednih gledalcev

Italijanski naseljenci na abesinskih farmah

Iz Rima poročajo, da so prispele prvi italijanski naseljenci letošnjega leta v Abesinijo. Gre za tri sto naselencev iz Apulije, ki so se naselili v bližini etiopeke prestolnice Adis Abebe, na državnih imetjih Oletta in Bisciafu.

Oletta je vzorna farma v Abesiniji. Leži v izredno rodovitnem ozemlju, ki je tudi klimatično ugodno za Evropece južnega tipa. Drugi del apulskih naselencev se je ustavil v Asbi Littoriji pri Diredavi. Lastnik obeh imenovanih državnih imenij je bil prej abesinski neguš, druga imenja pa sta izkoriščala abesinska poslanika v Londonu Martin in Teclé Havariate.

Nova Antarktida

Nemška antarktična odprava pod poveljstvom kapitana Ritscherja se je odpravila proti domovini. Odkrila je več nego 350.000 štirinajskih kilometrov antarktičnega ozemlja in ga kartografirala. Med drugim je izmerila do 3000 m visoke gorske verige in polaren centralni masiv, ki se dviga v višino 4000 m.

Raziskano ozemlje se razprostira med 5. stopinjo zapadne dolžine in 15. stopinjo vzhodne dolžine, v notranjost pa sega do 75. stopinje južne širine. V smislu prejšnjih sporazumov bi moralo to ozemlje pripasti Norveški, ker so ga po odkritju in raziskavi Nemci, po prišlo menda do sporov, kakršni so za te popolnoma neobljubene in odljudne kraje v zadnjih letih pogosti.

Španski republikanci morajo zapustiti Pariz

Francoska vlada je odredila, da morajo nekateri voditelji republikanske Španije, ki so bili pribežali v Pariz, zapustiti prestolnico. Gre pred vsem za anarhisto Listera, poveljnika republikanske tujске brigade in znano komunistično voditeljico La Passionario. Vlada ugiha tudi o tem, kaj naj stori s člani bivše republikanske vlade, ki so isto tako v Parizu, tako Negrin in Del Vayo.

A NEKDOTE

Pri nekem medicinskem izpitu na Dunaju sta izpraševala dva slovita zdravnika, Langer in Hyrtl. Moža sta si bila v vsem kar se da nasprotna tipa: Langer točen in korekten, Hyrtl širokogruden. Kandidat je dobil od Langerja stegnenco, in sicer tako, da je bil vidni samo en konec. Kandidat naj bi povedal, da-li je ta stegnica pripadala moškemu ali ženski, desni ali levi polovici telesa in podobno. Ko je kandidat odgovoril, je Hyrtl pokazal kost v vsej njeni dolžini in dejal: »Ali mi sedaj, ko vidite vso kost, morda lahko poveste, kakšne bolezni je imel ta človek, kako se je imenoval in s kom je bil poročen?«

VSAK DAN ENA

»Kajneba, v tem gradu tudi rado strah?«

»Strah! — toda mda ne, stara gospa grofica se je namreč pravkar odpeljala na sprehod.«

(Lördagsvisen)